

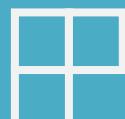
11 | 2014

“Azərbaycanım” Beynəlxalq Jurnalı

Noyabr, 2014

Təsisçi və baş redaktor:
Baş redaktorun müavini:
Redaktor:
Məsul katib:

Emil Nəsirli
Fikrət Nağıyev
Fəridə Zeynalova
İlham Quliyev

Эмиль НАСИРЛИ
Учредитель и главный редактор

*Дорогие читатели, авторы и критики
нашего журнала!*

Для нас - организаторов и редакторов журнала завершение 2014 года и выпуск журнала позволяет оглянуться и подвести итоги двухлетней работы. Главный итог – журнал состоялся. Нам пишут и крупные ученые и молодежь, делающая первые шаги в науке. На нашем дискуссионном поле дан простор для необычного видения обсуждаемы проблем и инициатив. Рубрики, посвященные жизни регионов, историческому и культурному наследию позволяют не забывать о нуждах страны и о прошлом неудачном и удачном историческом опыте. В начале XXI века Азербайджан превратился в самую быстро и динамично развивающуюся с экономической точки зрения страну в своем регионе и на всем постсоветском пространстве. Реализация проектов позволяющих осуществить выход богатых

нефтегазовых запасов страны на мировой рынок и как результат быстро растущая прибыль Азербайджана с одной стороны, и осуществление последовательных реформ направленных на эффективный контроль этой прибыли и диверсификацию экономики в короткий срок принесли положительные плоды. За последние несколько лет экономика Азербайджана выросла на 300%, т.е. в три раза. Объем валютного запаса страны на начало 2014-го года превысил сумму в 40 миллиардов долларов. Одновременно последовательно продолжался рост веса ненефтяного сектора экономики и таким образом был устранен риск зависимости экономики Азербайджана от нефти. Высказывания многочисленных местных и иностранных экспертов о вероятности возникновения в Азербайджане «Голландской болезни» (Эффект Гронингена) после начала поступления в Азербайджан большой прибыли от продажи нефти потерпели фиаско. На сегодня Азербайджан из страны нуждающейся в иностранных инвестициях превратился в государство вкладывающее крупные инвестиции в своем регионе и за его пределами. Осуществляемые в Азербайджане реформы, успешная политика развития нефтяного сектора отмечена многими авторитетными международными организациями.

*Здоровья Вам, счастья,
активности и удачи!*

Ünvan: AZ 1009, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, T.Xəlil Rza küçəsi ev 9.

Əlaqə telefonları: (+99450) 215 93 47

E-mail: emil_azeri@rambler.ru

WEB: azerbaijanim.com

*Jurnalın bu sayı
“AZƏRBAYCANIM” Beynəlxalq Jurnalı
Redaksiyasının Kompyuter Texnologiyaları
Mərkəzində yığılıb səhifələnmişdir.*

2015-ci ilin dövlət bütçəsi ölkəmizin davamlı inkişafını təmin edəcək

Prezident İlham Əliyevin xalqımızın maraqları və tələbatı üzərində qurulan inkişaf kursu ötən 11 ildə respublikamızın dinamik yüksəlişini təmin edib. Yüksək əzmkarlıqla, yaradıcılıqla həyata keçirilən bu siyasetin uğurlu bəhrəsinin hər bir vətəndaşın həyatında hiss olunması, hər bir şəhərdə, qəsəbə və kənddə müşahidə edilməsi onun səmərəliliyindən, dərin elmi əsaslara söykənməsindən xəbər verir. Hazırda gedən inkişaf prosesləri, Azərbaycanın iqtisadi nailiyyətləri dünyanın diqqət mərkəzindədir və ölkəmiz geniş bir bölgənin ən perspektivli dövlətləri sırasında layiqli yerini tutur.

Hər bir ölkənin iqtisadi siyasetində və bütövlükdə inkişaf kursunda mühüm əhəmiyyət kəsb edən məsələlərdən biri dövlət bütçəsində qarşıya qoyulan vəzifələrdir. Ona görə dövlət bütçəsinin layihəsinin və bununla bağlı digər məsələlərin müzakirəsi hər bir ölkədə ictimaiyyət tərəfindən diqqətlə izlənilir. Azərbaycanda da belədir. Hər il uğurla tərtib olunan dövlət bütçəsi, sözün əsl mənasında, ölkəmizin milli maraqlarına və iqtisadi təhlükəsizliyinə cavab verir. Azərbaycan dövlətinin bütçəsi iqtisadiyyatdakı pozitiv meyilləri nəzərə alır. Eyni zamanda, bütçənin tərtibi zamanı dünya maliyyə bazارında baş verən neqativ meyillər də diqqətlə təhlil edilir. Ona görə bütçə gəlirlərinin formalaşması ilə bağlı

Azərbaycan iqtisadiyyatında heç bir problem yaranmır.

Ötən 11 ildə respublikamızın dövlət bütçəsi iqtisadi inkişafla mütənasiblik təşkil edərək sürətlə artıb. Hazırda Qafqazda liderlik edən Azərbaycan dövlət bütçəsinin gəlir və xərclərinə görə də birincidir. Məlum olduğu kimi, 2015-ci il dövlət bütçəsinin və icmal bütçənin layihələri ötən ay Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinə təqdim edilib. Bir neçə gün əvvəl isə "Azərbaycan" qəzetində "Azərbaycan Respublikasının 2015-ci il dövlət bütçəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu layihəsi dərc olunub. Layihə ilə tanışlıq göstərir ki, növbəti ilin dövlət bütçəsinin göstəricilərinin dinamikasında əvvəlki illərdə olduğu kimi artım var və bu, Azərbaycanın davamlı inkişafının bariz təcəssümüdür.

Azərbaycan Respublikasının ortamüddətli bütçə və maliyyə siyasətinə, ölkənin iqtisadi və sosial inkişaf proqnozlarına, müvafiq dövlət programlarına uyğun olaraq hazırlanın 2015-ci ilin dövlət və icmal bütçələri əvvəlki dövrlərdə olduğu kimi, gələn ildə də iqtisadiyyatın səmərəliliyinin və dayanıqlılığının təmin edilməsinə, onun aparıcı sahələrinin modernlaşməsinə və şaxələnməsinə, sosial prioritətiyin saxlanılmasına, əhalinin yaşayış səviyyəsinin, qəçqın və məcburi köçkünlərin rifahının artırılmasına yönəldilib. Növbəti ildə əsas prioritətlərdən olan dövlətin müdafiə qabiliyyətinin artırılması və təhlükəsizliyin təmin edilməsi, ölkənin enerji potensialının gücləndirilməsi, elektrik təsərrüfatlarının, içməli su və qaz təchizatı, kanalizasiya və meliorasiya sistemlərinin yeniləşdirilməsi və müasir tələblər səviyyəsində qurulması, kəndlərarası yolların tikintisi, aqrar sektora dövlət qayğısının gücləndirilməsi, kənd təsərrüfatının aparıcı sektorlarının inkişaf etdirilməsi və bu sahəyə bütçədən birbaşa subsidiyaların verilməsi diqqət mərkəzində olacaq. Eyni zamanda, ərzaq təhlükəsizliyinə nail olunması, əhalinin əsas ərzaq məhsulları ilə özünütəminatının təşkili, qarşıya qoyulan

sosial və investisiya proqramlarının icrası və digər dövlət tədbirləri üçün maliyyə imkanlarının yaradılması nəzərdə tutulur.

Ölkə iqtisadiyyatında mühüm maliyyə təminatı rolunu oynayan dövlət büdcəsində risklərin qarşısının alınması, aparılan iqtisadi islahatların nəticəsi olaraq qeyri-neft sektorundan daxilolmaların artırılması istiqamətində tədbirlərin görülməsi də 2015-ci ildə qarşıda duran vəzifələrdəndir.

Layihəyə əsasən 2015-ci ildə dövlət bütçəsinin gəlirləri ümumi daxili məhsulun 32,5 faizi həcmində olmaqla nominal ifadədə 19 milyard 438 milyon manat, xərcləri isə 21 milyard 100 milyon manat həcmində proqnozlaşdırılır. 2014-cü illə müqayisədə gəlirlər 1 milyard 54 milyon manat, yəni 5,7 faiz, xərclər isə 1 milyard 37 milyon manat, yəni 5,2 faiz çoxdur. 2015-ci ilin dövlət bütçəsinin xərclərində ölkənin əsas makroiqtisadi proqnoz göstəriciləri, bütçədən maliyyələşən və maliyyə yardımını alan təşkilatların bütçə sifarişləri və gözlənilən real bütçə gəlirləri nəzərə alınıb. Xərclərin strukturuna uyğun olaraq cari, əsaslı və dövlət borcuna xidmətlə bağlı xərclərin optimal həddinə nail olunub, qarşıda duran vəzifələrin həlli üçün maliyyə təminatı formalasdırılıb. Büdcə layihəsi ilə tanışlıq göstərir ki, gələn il müdafiə xərclərinin 8,6 faiz, təhsil xərclərinin 3,5 faiz, səhiyyə xərclərinin 7,2 faiz, mədəniyyət, incəsənat, informasiya və bədən tərbiyəsi xərclərinin 11,7 faiz, sənaye və tikinti xərclərinin 10,7 faiz artırılması nəzərdə tutulur. Gələn ilin dövlət bütçəsi xərclərində

sosialyönümlü xərclərin xüsusi çəkisi 27,6 faiz olmaqla 2014-cü illə müqayisədə 1,1 faiz-bənd artırılıb. Mütləq ifadədə bu məqsədə 5 milyard 826,5 milyon manat vəsait ayrılmazı proqnozlaşdırılır ki, bu da 2014-cü ilə nisbətən 489,2 milyon manat və ya 9,2 faiz, 2013-cü ildəkindən isə 18,8 faiz çoxdur. Konkret olaraq sosial müdafiə və sosial təminatın maliyyələşdirilməsi üçün nəzərdə tutulan xərclərin dövlət bütçəsi xərclərinin tərkibində xüsusi çəkisi 9,7 faiz olacaq. Ölkədə əhalinin sosial məsələlərinin həlli, o cümlədən pensiya və müavinətlərin, ünvanlı sosial yardımın, məcburi köçkünlərin sosial məsələlərinin və digər sosial tədbirlərin maliyyə təminatı üçün 2015-ci ilin dövlət bütçəsində 2 milyard 40,5 milyon manat vəsait proqnozlaşdırılır. Sosial müdafiə və sosial təminat xərclərinə ayrılan vəsaitin 1 milyard 100 milyon manatı Dövlət Sosial Müdafiə Fondu vasitəsilə həyata keçirilən əmək pensiyalarının maliyyələşdirilməsinə, 548,4 milyon manatı Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi və onun müvafiq orqanları vasitəsilə həyata keçirilən sosial müavinətlərin, təqaüdlərin və digər sosial xarakterli ödənişlərin, 224,5 milyon manatı isə Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsi vasitəsilə həyata keçiriləcək tədbirlərin maliyyələşdirilməsinə yönəldiləcək. Gələn ilin dövlət bütçəsinin layihəsində nəzərdə tutulan artımlar ölkəmizin iqtisadiyyatının sürətli inkişafını nümayiş etdirməklə möhkəm sosial-iqtisadi təmələ əsaslandığını göstərir. Ən əsası Azərbaycanın 2015-ci il dövlət bütçəsi layihəsinin öyrənilməsi nəticəsində belə bir qənaət formalasılır ki, ölkəmizdə iqtisadi sferada hər il yaranan keyfiyyətə yeni situasiya bütün sahələrdə inkişafın davamlı olmasına yol açır. Vaxtilə arzu kimi görünən məsələlər bu gün reallığa çevrilir. Bu baxımdan 2015-ci ilin dövlət bütçəsi layihəsinin bütün göstəriciləri ondan xəbər verir ki, gələn il də Azərbaycanın inkişafında növbəti uğurlu mərhələ kimi tarixə düşəcək.

Redaksiyadan

ETİMAD VƏ QƏLƏBƏ

Azərbaycan xalqının on bir il bundan əvvəl Prezident İlham Əliyevə etimad göstərməsi Heydər Əliyev siyasi kursunun növbəti qələbəsi idi

Ulu öndər Heydər Əliyevin 2003-cü il oktyabrın 1-də kütləvi informasiya vasitələri ilə Azərbaycan xalqına ünvanladığı tarixi müraciətin bütün sətirləri özündə həyat həqiqətlərini əks etdirən də, orada xüsusilə qeyd olunmalı bir məqam var idi. Müraciətdə ötən illərdə görülmüş işlərin xalqımıza yaxşı məlum olduğunu bildirən böyük öndərimiz hələ tamamlanmamış perspektivli planlarının reallaşdırılmasının vacibliyini xüsusi vurğulamışdır.

Ulu öndər həmin tarixi müraciətində bildirmişdir: “Üzümü sizə - həmvətənlərimə tutaraq, qarşidan gələn prezident seçkilərində prezidentliyə namizəd, mənim siyasi varisim,

Yeni Azərbaycan Partiyası sədrinin I müavini İlham Əliyevi dəstəkləməyə çağırıram. O, yüksək intellektli, praqmatik düşüncəli, müasir dünya siyasetini və iqtisadiyyatını gözəl bilən, enerjili və təşəbbüskar bir şəxsiyyətdir. Sizi əmin edirəm ki, həm İlham Əliyev, həm də Yeni Azərbaycan Partiyası bundan sonra da xalqımızın ən layiqli övladlarını öz ətrafında six birləşdirərək Azərbaycan dövlətinin inkişafı və xalqımızın firavanlığı yolunda çox işlər görəcəklər. İnanıram ki, mənim axıra çatdırı bilmədiyim taleyüklü məsələləri, planları, işləri sizin köməyiniz və dəstəyinizlə İlham Əliyev başa çatdırı biləcək. Mən ona özüm qədər inanıram və gələcəyinə böyük ümidi ləbəsləyirəm”.

Həmin tarixi müraciəti bir daha xatırladaraq yada salaq ki, bu sənəd təkcə ulu öndərimizin deyil, bütövlükdə, Azərbaycan xalqının İlham Əliyevə olan böyük inamının təcəssümü kimi qarşılandı. Həmin tarixi müraciətin əvvəlində Azərbaycana rəhbərliyinin 34, müstəqil Azərbaycan Respublikasına rəhbərliyinin 10 ilinin tamam olduğunu vətəndaşların diqqətinə çatdırıran ulu öndər həyatının mənasının bütün varlığı qədər sevdiyi xalqına, dövlətinə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi və mənəvi inkişafına xidmətdən ibarət olduğunu bildirdi: “Bu yolda bütün gücümüz və iradəmi yalnız müdrik və qədir bilən xalqımdan almışam. Ən çətin anlarda, ən mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqıma arxalanmışam. Bu da mənə dözüm, iradə verib və bütün uğurlarımı təmin edib”.

Ümummilli liderimiz həmin müraciətilə xalqa onun alternativsiz siyasi kursunu davam etdirə biləcək dəqiq ünvanı göstərdi. Respublikamızın gələcək inkişafının, vətəndaşlarımızın firavan həyatının məhz Heydər Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetin varisliyindən, dövlət hakimiyyətinin həmin siyasetin həyata keçirilməsini təmin edə biləcək etibarlı əllərə tapşırılmasından asılı olduğunu dərindən anlayan Azərbaycan xalqı yeni minilliyin ilk prezident seçkilərində

müdrik qərar qəbul etdi: Heydər Əliyev siyasi xəttinin layiqli davamçısı olan cənab İlham Əliyev 2003-cü ilin 15 oktyabr seçkilərində xalqın mütləq əksəriyyətinin etimadını qazanaraq, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçildi. Azərbaycan vətəndaşları Heydər Əliyev siyasi kursuna alternativ görmədikləri kimi, bu strategiyani uğurla davam etdirəcək siyasi xadimi də düzgün olaraq ulu öndərin komandasında müəyyənləşdirdi. Xalqına, dövlətinə qəlbən bağlı olan cənab İlham Əliyevin ölkə rəhbəri seçilməsi dünyanın bütün mütərəqqi qüvvələri tərəfindən həm Azərbaycanda, həm də regiondakı ictimai-siyasi proseslərin məntiqindən doğan labüb nəticə kimi qarşılandı. Azərbaycan Prezidenti 2003-cü ildə verdiyi vədlərin uğurla davam etdirilməsi barədə məlumat verərkən deyib: “Beş il əvvəl mən xalqa söz vermişdim ki, 5 il ərzində ölkədə bir dənə də olsun çadır şəhərciyi qalmayacaq. Buna biz 4 il ərzində nail olmuşuq. 2004-cü ildə qəbul edilmiş məcburi köçkünlərə dair Dövlət Proqramının icrası uğurla aparılıb və bu müddət ərzində 12 çadır şəhərciyi ləğv edilib, onların əvəzinə müasir evlər, binalar, məktəblər, tibb

məntəqələri tikilib, 36 yeni qəsəbə salınıb və minlərlə soydaşımız yeni evlərə köçüb. 2012-ci ildə bu proqrama əlavələr edilib və əminəm ki, bunun nəticəsində biz soydaşlarımızın yaşayışının yaxşılaşmasına nail olacaqıq”.

Həmin dövrdə ordu quruculuğu sahəsində də böyük uğurlar əldə edilib. Orduda hazırlıq və peşkarlıq səviyyəsi xeyli artmışdır. Dəfələrlə hərbi hissələrdə, səngərlərdə əsgər-zabitlərlə görüşən Ali Baş Komandan əsgər və zabitlərin döyüş qabiliyyəti və ruh yüksəklikliyinin şahidi olmuşdur. Azərbaycan Prezidenti bəyan etmişdir ki, bundan sonra da Azərbaycanda ordu quruculuğu prosesi sürətlə gedəcək. 2003-2014-cü illər ərzində respublikamızda bütün sahələr üzrə qazanılan nailiyyətlər, həyata keçirilən uğurlu islahatlar, iri infrastruktur layihələrin reallaşdırılması və ölkəmizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun getdikcə yüksəlməsi xalqın ulu öndər Heydər Əliyev siyasi xəttinə və bu siyasi kursun layiqli davamçısı olan Prezident İlham Əliyevə inamı daha da artmışdır. 2013 -cü ildə keçirilən prezident seçkilərinin nəticəsi də bunu təsdiqlədi. Ölkə başçısı verilən vədlərin yerinə yetirilməsinin bir yolu olduğunu demişmişdir: “Ancaq bütün bunları həyata keçirmək və Azərbaycanı qüdrətli dövlətə çevirmək üçün ən başlıcası, ölkədə Heydər Əliyevin siyaseti davam etdirilməlidir. Bu gün yüksək kürsüdən çıxış edərkən mən Azərbaycan xalqına söz verirəm ki, bu siyasetə sadıq qalacağam, heç vaxt bu yoldan dönməyəcəyəm, Heydər Əliyevin siyasetini davam etdirəcəyəm. Son on bir ildə Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin sürətlə artması, Milli Ordunun maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi, xarici siyasetdə qazanılan uğurlar, ölkəmizin dünya birliyində reytinqinin yüksəlməsi və əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yaxşılaşdırılması verilən vədlərin layiqincə yerinə yetirilməsinin bariz nümunəsidir.

**Fikrət NAĞİYEV,
politoloq**

Fikrət Nağıyev
*Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyasının
ideya müəllifi və baş redaktoru*

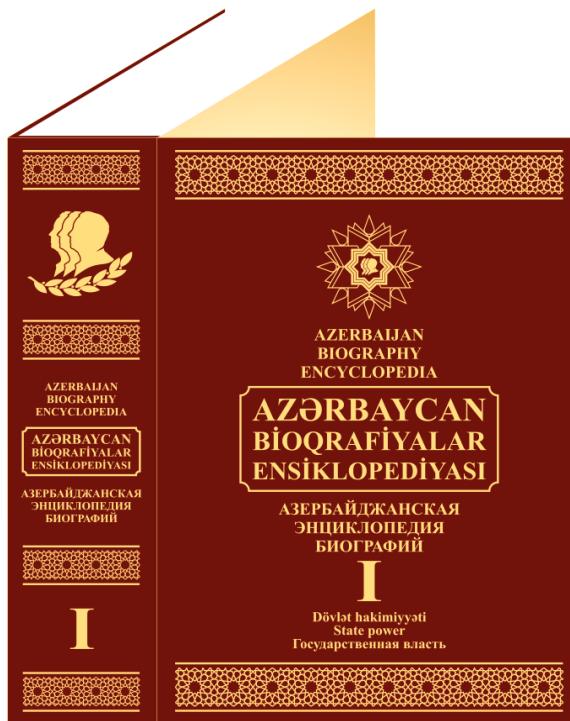
“Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası” ölkəmizin işıqlı simasıdır

Azərbaycan ərazisi bu diyarın dünyanın ən qədim insan məskənlərindən biri olduğunu sübut edən arxeoloji abidələrlə son dərəcə zəngindir. Azix, Tağlar, Damcılı, Daş Salahlı, Qazma (Naxçıvan) mağaralarında, habelə başqa abidələrdə aşkar olunan arxeoloji tapıntılar, o cümlədən 300-400 min il bundan əvvəl yaşamış Aşöl dövrünə aid qədim insanın - Azix adamının (Azixantrop) cənə sümüyü Azərbaycanın ibtidai insanların forma-laşdıqları əraziyə daxil olduğunu sübut edir. Bu nadir tapıntıya görə Azərbaycan ərazisi "Avro-panın ən qədim sakinləri" xəritəsinə daxil edilmişdir. Azərbaycan xalqı, eyni zamanda təqribən 5 min illik dövlətçilik tarixi olan, dünyanın ən qədim dövlətçilik ənənələrinə malik olan xalqlarındanandır. Azərbaycan ərazisində ilk dövlət qurumları və ya etnik-siyasi birliklər hələ eramızdan əvvəl IV minilliyyin sonu - III minilliyyin əvvəllerindən başlayaraq Urmiya hövzəsində yaranmışdı. Burada meydana gəlmiş ən qədim Azərbaycan dövlətləri bütün regionun

hərbi-siyasi tarixində mühüm rol oynayırdılar. Həmin dövrdə Azərbaycanda Dəclə və Fərat vadilərində yerləşən və dünya tarixində dərin iz qoymuş qədim Şumer, Akkard və Aşşur (Assuriya) dövlətləri, habelə Kiçik Asiyadakı Het dövləti arasında sıx qarşılıqlı əlaqələr vardı. Bu da artıq danılmaz, isbata ehtiyacı olmayan faktdır ki, tarixi şəxsiyyətlər yazır. Azərbaycan xalqının mütəfəkkirləri, dahi insanları çox olub. Məhz bu görkəmli şəxsiyyətlər öz əməlləri, istedadları, şücaətləri, bilik və bacarıqları müqabilində tariximizi minilliklərlə dolu olan zamanın yaddaşına qızıl hərflərlə yazıb, ayrı-ayrı epoxalarda Azərbaycanı dünyaya tanıdılar. Həmin tarixi şəxsiyyətlər bizim ölkəmizin qürurudurlar. Onların hər biri öz var-güçünü, sağlamlığını, enerjisini, bilik və bacarıqlarını, həyatlarını özlərindən sonra gələn nəsillərə görə qurban veriblər ki, bizi işiqli və nurlu gələcəyə qovuşdursunlar. Hər birimizin borcudur ki, tarixi şəxsiyyətlərimizin həyat yolunu, onların bizə miras qoyub getdiyi əməllərini fəxrlə xatırlayaq və özümüzdən sonra gələn nəsillərə olduğu kimiötürək. Mümkün deyil ki, öz keçmişini xatırlamayaraq gələcəyə uğurla addımlayasan. Cünki cəmiyyət üçün pis, zəif yaddaş və yaxud unutqanlıq onun deqenerasiyasına aparan yoldur. Bunu da yaddan çıxarmayaq ki, müasirlərimiz də bir zaman gələcək nəsillərin tarixi şəxsiyyətləri olacaqdır. Azərbaycan bu gün dünya dövlətləri içində həm siyasi, iqtisadi, hərbi gücünə, həm də bütün sahələr üzrə peşəkar kadr potensialına görə aparıcı yerlərdən birini tutur. Bu kimi göstəricilərə görə Azərbaycan xalqı dahi öndər, Ümummilli lider Heydər Əliyevə minnətdardır. Belə ki, mustəqillik əldə etdikdən sonra Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasi iradəsi ilə respublikamızda milli-mədəni və tarixi ənənələrə, umumbəşəri dəyərlərə soykənən yeni dövlət, həqiqi demokratik cəmiyyətin qurulması prosesi başlanmışdır. 1993-cü il oktyabrın 3-də Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevi Azərbaycan Respublikasının Prezi-

denti seçmişdir. Onun ölkə rəhbərliyinə ikinci gəlişi də ictimai münasibətlərin gərginləşdiyi, dövlət idarəciliyinin əsaslarının dağıldığı, dözülməz sosial-iqtisadi durum, hakimiyətətsizliklə müşahidə olunan bir zamana təsadüf etmişdir. Ulu öndərimiz gərgin və məqsədyönlü fəaliyyəti sayesində dövlətimizi yox olma təhlükəsindən qurtarmış, ictimai-siyasi sabitliyi bərqərar etmiş, dövlət idarəciliyinin yeni əsaslarını formalasdırmış və ölkəni sabit inkişaf yoluna çıxarmışdır. Azərbaycanın bu gün dünyanın ən yüksək templə inkişaf edən dövlətlər sırasına daxil olmasının əsasında məhz ulu öndərin dövlət idrəetmə sistemində və kadr sahəsində görüyü tədbirlər durur.

“Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin, yüksək səviyyəli universitetlərin, institutların imkanlarından Azərbaycanın gələcəyi, dəyərlər kadrlar hazırlanması üçün səmərəli istifadə etməliyik. Şübhəsiz ki, bu sahədə həm dövlət programı olmalıdır” – deyən dahi öndər Heydər Əliyev bütün fəaliyyəti ərzində Azərbaycanın elmi və kadr potensialını geniş dünyagörüşlü, peşəkar və ən əsası isə milli dövlət quruculuğu dövründə yetişmiş gənclər hesabına zənginləşdirmiş, Azərbaycan gənclərinin oxuduğu respublikalarda ilk Azərbaycan diasporlarının əsasını qoymuş, ölkəmiz müstəqilliyyət qovuşandan sonra yeni dövlət quruculuğu prosesində bu kadrlara arxalanaraq müstəqil dövlətçiliyin qorunub saxlanması və möhkəmləndirilməsi vəzifələrini uğurla həll etmişdir. Dahi şəxsiyyətin davamçısı olaraq Prezident İlham Əliyevin səyi nəticəsində ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında, iqtisadiyyatında, maddi və mənəvi mədəniyyətinin bütün sahələrində boyuk quruculuq işləri aparılmış və bu proses uğurla davam etdirilməkdədir. Bu quruculuq proseslərində ölkəmizin milli kadr potensialından səmərəli istifadə etmək və onu ictimai tərəqqinin muhum hərəkətverici quvvələrindən birinə çevirmək qarşıda duran vəzifələrdən ən önəmlisidir. Xalqa və dövlətə xidmətətəmə yolunda özünə qarşı tələbkar olan Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

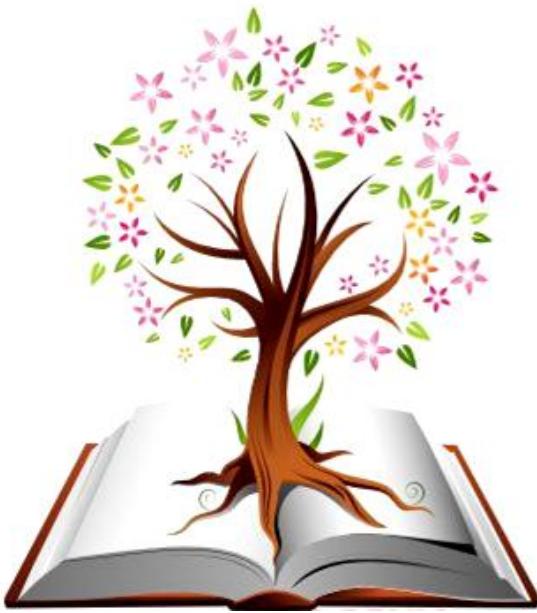
İlham Əliyevin hər bir vəzifəli şəxs və dövlət qulluqçusu qarşısında da qoyduğu əsas tələb xalq və dövlətçiliyə sədaqətlə xidmət etməkdən, vətəndaşların hüquq və azadlıqlarını qorumaqdan, əxlaqi, mənəviyyati, insanlarla rəftarı, qəbul etdiyi qərarları ilə rəsmi orqanlara hörmət qazandırmaqdan, vətəndaşların və dövlətin maraqlarını uzlaşdırmaqdan ibarətdir. Eyni zamanda, çağdaş, sivil, demokratik vətəndaş cəmiyyətinin tələblərinə tam cavab verən dövlət idarəciliyi sisteminin daim inkişaf etdirilməsi üçün Prezident İlham Əliyevin dövlət qulluqçularından tələbləri sırasında dünyada gedən global proseslərdən xəbərdar olmaq, informasiya texnologiyalarını, demokratik idarəcilik metodlarını mənim-səmək, müasir düşüncə sahibi olmaq kimi tələbləri də var. Ölkə başçısının bütün dövlət qulluqçularına münasibəti də, kadrları dövlət qulluğu sistemində yerləşdirməsi də, ilk növbədə, onların bu meyarlara və vəzifə öhdəliklərinə nə dərəcədə cavab vermələri ilə müəyyən olunur.

“Mən xalq üçün işləyirəm, xalq üçün çalışıram, xalqa xidmət edirəm. Dəfələrlə demişəm ki, Prezident başda olmaqla, bütün məmurlar xalqın xidmətçiləridir. Bizim vəzifəmiz ondan ibarətdir

ki, xalqa xidmət edək, xalqla birlikdə olaq, xalqın qayğıları ilə yaşayaq. Mən buna çalışmışam, bundan sonra da çalışacağam, heç kim və heç nə məni bu yoldan döndərə bilməz” - deyən Prezident İlham Əliyev hər hansı bir dövlət vəzifəsinin hər hansı bir məmura əlavə imtiyaz verilmədiyini də dəfələrlə vurgulamışdır.

Müasir dövrdə ölkəmizi dünyaya tanıdan dahi şəxsiyyətlər, görkəmli insanlar və öz uğurlu fəaliyyətləri ilə respublika daxilində, həmçinin onun hüdudlarından kənarda tanınib sevilən, sayılıb-seçilən peşəkar, təcrübəli, hörmətli, nüfuzlu insanlar çoxdur. Onların hər birinin həyatı, fəaliyyəti, yaradıcılıq yolu bugünkü nəslə örnek ola bilər. Məhz birgə səyimizlə “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası”nı tərtib etməkdə məqsəd - müasir dövrdə vətənimizin görkəmli, nüfuzlu, peşəkar şəxsiyyətləri barədə danışmaq, Azərbaycanın yaxın keçmişini bu şəxsiyyətlərin həyat və yaradıcılığı prizmasından göstərməkdir. Ensiklopediyada müasir dövrdə respublikamızın, həmçinin dünyanın Azərbaycanda tanınmış ictimai-siyasi xadimləri, dövlət qurumlarının rəhbərləri, görkəmli elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət işçiləri, mötəbər yarışlarda Azərbaycan bayrağını ucałmış idmançılar, uğurlu və səmərəli fəaliyyəti ilə seçilən biznes adamları, dövlət mükafatlarına, hökumət təltiflərinə, yüksək fəxri adlara layiq görülmüş insanların həyat və fəaliyyəti haqqında ensiklopedik məlumatlar verilmişdir. Ensiklopediyanın dolğun məlumat, nəfis tərtibat və orijinal dizaynda nəşr olunmasında isə əsas məramımız – millimənəvi dəyərlərimizi təbliğ etmək, müasir dövrdə bütün sahələr üzrə Azərbaycanda uğurlu fəaliyyət göstərən simaları dünyaya tanıtmaq, onların timsalında gənc nəslin Azərbaycanlıq, dövlətçilik, vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə olunmasına nail olmaq, müasirlərimiz olan görkəmli, tanınmış, peşəkar şəxsiyyətlərin təcrübəsini gələcək nəsillərə çatdırmaqdan ibarətdir.

Azərbaycan, ingilis və rus dillərində geniş oxucu kütləsinə təqdim olunan “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası”nın birinci cildi “Dövlət hakimiyyəti” adlanır. I cild – “İcra hakimiyyəti”, “Qanunvericilik hakimiyyəti”, “Məhkəmə hakimiyyəti” başlıqları altında üç hissədən və doqquz bölmədən ibarətdir. I, II və III hissələrdə Azərbaycan Respublikasının dövlət hakimiyyəti orqanlarının rəhbərlərinin və vəzifəli şəxslərinin bioqrafiyaları yer almışdır. Nəfis şəkildə nəşr olunan “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyasının” unikallığı və digər nəşrlərdən fərqli cəhəti ondan ibarətdir ki, tərtibat əsərində müasir dövrün tanınmış insanların, onların uğurlu fəaliyyətlərinin, habelə Azərbaycanda və beynəlxalq aləmdə nüfuz qazanmış təşkilat, şirkət, idarə və müəssisələrin vəzifəli şəxslərinin ölkədə siyasi, iqtisadi, sosial, elmi, mədəni proqresə təkan verdikləri uğurlu işgüzarlıqlarını özündə əks etdirir. Məsuliyyətlə deyə bilərik ki, “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası”na daxil edilmiş bütün bioqrafik məqalə sahiblərinin seçimi təsadüfi deyil, bütün informasiyalar dəqiq yoxlanılmış və düşünülmüşdür. Həmçinin mətnlərin işgüzar ifadə tərzi və məntiqi mənası nəşrin xarakterinə uyğun xarakterizə olunmuşdur: ensiklopediya materialları təsvir olunan hadisələri tarixi planda göstərməklə inkişafın mühüm perpektivlərini əks etdirir. Məhz elə ona görə də bu gün müasir dövrümüzün qurucuları olan uğurlu insanların həyat və fəaliyyətlərini özündə əks etdirən “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası”nı bu istiqamətdə atılan təqdirəlayiq addım hesab etmək olar. İnanırıq ki, nəfis şəkildə hazırlanıb nəşr olunan, həm ölkəmiz daxilində, həm də onun hüdudlarından kənarda yayılan “Azərbaycan Bioqrafiyalar Ensiklopediyası” Azərbaycanı və onun zəhmətkeş, təcrübəli, peşəkar, tanınmış və görkəmli insanlarını sevən, onların həyat və fəaliyyətləri ilə maraqlanan bütün ziyanlı şəxslər üçün faydalı məlumat mənbəyi olacaqdır.

Поколение, которое берет силу у Аллаха...

Сейиды и Сейидзаде

«Миром правят большие династии, семьи». Это одна из любимых фраз журналистов и писателей, которые любят писать об истории масонов, таких крупных мафиозных кланов, как «Коза Ностра», а также о 9 семьях, правящих США. Даже такие известные писатели, как Дэн Браун, Пауло Кальё образуют вокруг этих семей, тайных сил ореол таинственности, мистифицируют их, представляя миллионам читателей в виде величественной силы. Этих писателей в определенном смысле можно понять, потому что если мы обратим внимание на любой период истории, то на самом деле, столкнемся с существованием тайных групп, семей, династий, родов, правящих миром. Для подтверждения нашей мысли достаточно вспомнить королевские династии Англии, Франции, Романовых, правивших Россией 300 лет, род Османлы, который больше 500 лет правил Османской империей, а также известные поколения полководцев (например, генералы из рода Кенгерли).

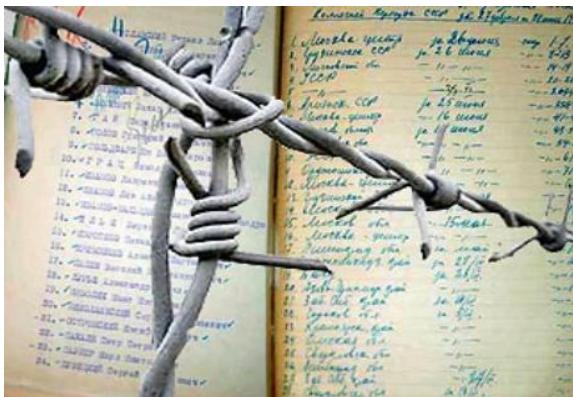
Но тут следует не забывать один тонкий нюанс, что все эти тайные организации, династии (илюминаты, рыцари, кланы и пр.), оставившие свой след в мировой истории, в основном, легли в память народов и людей с отрицательной стороны, запомнились как служители тьмы и зла. А богатырь типа Прометей, полководцев типа Салахеддин, поколений типа Бекташи, желающих подарить людям счастье, беречь людей от войны, искоренить зло на земле очень мало. И интересно то, что жизнь таких людей, поколений с положительной ориентацией очень краткая. Если можно так выразиться, добрые силы запомнились непродолжительностью своего существования в сравнении с нечистыми силами.

Однако в истории есть только одно поколение, одна династия, которая с момента своего основания по настоящее время продолжала жить и действовать без какого-либо срыва, ухода из вида на каком-либо этапе истории и, тем самым, завоевала статус самой долголетней династии в истории человечества, играя своеобразную роль в судьбе народов.

Речь идет о роде Пророка Мухаммеда (да благословит Аллах Мухаммеда и род Мухаммеда), о детях Имама Али, о сейидах. Говоря народным языком, мы расскажем вам о детях Имамов – Имамзаде.

Поколение, которое всегда подвергалось репрессиям, но продолжала жить

То, что случилось с семьей пророка Мухаммеда (д.б.А.р.), каким гонениям, унижениям и зверству и жестокости подвергались дети Имама Али после того, как в 632г. скончался любимый пророк, знают не только в Азербайджане, но и во всем мусульманском (хотя некоторые

стараются не вспоминать эти события или промолчать) мире. Не то, что один журнал, даже десятков журналов на это не хватит, если мы начнем перечислять факты дискриминации, нечеловеческого отношения, вандализма со дня убийства имама Али (661г.) до 1514г., когда по приказу Османского султана Селим Явзу были убиты более 40 тысяч сторонников сейидов в селениях Караман, Арзинджан.

Если коротко сказать, род Сейидов, берущий свои истоки от самого Пророка (д.б.А.р.), распространивший от супружеской пары Имама Али и Ханум Фатимы (дочери Пророка), в течение всей истории Ислама подвергались гонениям, геноциду со стороны как Эмевитов, Аббасидов, так и Османских халифов. Поэтому им пришлось покинуть свои родные земли, уехать из Медины, переселиться в самые отдаленные уголки исламского мира.

Одной из таких земель, куда направились и где нашли прибежище представители этой почтенной, чистой и священной семьи, была земля Азербайджана. От Тебриза, Ардебиля, Гилана, Ярдымлы, Биясувара, Нахчывана до старинных огузских краев Иравана, Дербенда, то есть вся исконная территория Азербайджана стала безопасным местом для представителей рода Имама Али. А это свидетельствует об очень тонком нюансе. Наши земли сами по себе не были обителями покоя, а народ, проживающий

на этих землях, сделал их безопасными для сейидов. В отличие от ряда других арабских народов, Азербайджан и азербайджанцы открыли свои объятия для детей имамов. И тем самым, наш народ вписал свое имя в историю ислама, как народ, любящий истину, защищающий ее (если всмотреться внимательно, то именно здесь и обнаружим корень вражды и недружелюбия к нам). Как признак любви к династии Имама Али, ее представителей, прибывших в Азербайджан, называли Имамзаде, Ага, Мир, Сейид (на русском языке эти слова можно ассоциировать эпитетами, «ваše сиятельство», «ваша светлость», господин и т.д.). Такое отношение к ним продолжается и сегодня: куда бы вы ни ходили, в какой бы исторический или современный регион Азербайджана вы ни ездили, то там обязательно встретите сейидов из благороднейших семейств, святые сейидские очаги, которые являются местом паломничества любящего семью Пророка (д.б.А.р.) народа.

Люди, отличающиеся от всех нас...

Естественно, сейиды не такие обычные, простые люди, как мы. Они отличаются от всех нас. И очень сильно отличаются.

Но в чем же они отличаются от нас, какие качества и черты делает их особыми и избранными?

Если взять в целом, то ответ этого вопроса знают все. Поскольку Имамы и сейиды являются прямыми потомками Посланника Аллаха – Пророка Мухаммеда (д.б.А.р.), то они считаются необычными, а святыми, чистыми существами, божественными созданиями. Имамы и сейиды всегда были далеки от грехов и негативных ориентаций, свойственных простому мирянину. Я бы даже осмелился сказать, что они стали ангелами, даже во

многом превосходят их. В народе есть такая поговорка относительно имамов: «Они не земные люди, а небесные». Что это означает? Это означает то, что в отличие от нас, имамы и настоящие сейиды никогда не поддаются своим мирским желаниям, стремлениям, похоти, они не тратят свою жизнь, чтобы наколотить себе состояние, бегать за тем, что останется на этой бренной земле. Такие вещи их нисколько не интересовало. Они всегда избегали яркой и пышной жизни, роскоши, мирской суэты, старались жить своим трудом, помогать людям, предпочитали науку и служение своему Создателю. Аллах одарил множеством способностей, талантов, чудотворством. Эти святые люди обладали способностями целителя, даром, мудростью. Они были учеными, философами, поэтами, писателями, руководителями. Дети, родившиеся и выросшие в сейидских семьях, осваивали профессии, передаваемые из поколения в поколение, их деятельность оказывала влияние не только своей семьи, роду, а судьбе всего народа, государства, создавали традиции и обычай. Примером могут служить поколения Миргасымовых, Нагиевых (известный миллионер Мир Муса Нагиев), Багировых и т.д.

Аллах сделал сейидов и их потомство врожденными талантами, одаренными людьми. Это было феноменальным явлением и конечно, сами сейиды, тоже были феноменальными людьми.

Одним из таких поколений, семей, носящих в своих генах эту феноменальность, неординарность, была семья Сейидовых. Представители этого рода были вундеркиндами, если выражаться популярным в наши дни термином. Вундеркиндами на самом деле и в прямом смысле слова. Мы представим Вам некоторых из них.

Человек, объединивший Баку и Тебриз...

Кто этот человек? Как удалось ему такое счастье? Как он мог объединить Баку и Тебриз. О каком объединении шла речь? Этим великим человеком является Заслуженный деятель культуры Азербайджана, известный журналист, видный общественный деятель, который имеет огромные заслуги в развитии нашей национальной кинопромышленности и культуры в целом, бывший министр кинематографии Азербайджанской ССР, превосходный

Bagir Mir Gasim oglu Seyidzade

художественный переводчик классических произведений, и, наконец, искусный дипломат Багир Мир Гасым оглы Сейидзаде.

Видите, насколько широк диапазон его деятельности, сферы, отрасли, в которых он занимался. С одной стороны дипломат, а с другой – кинематография. Или рабочий в ткацкой фабрике с одной стороны, а с другой – один из самых видных художественных переводчиков Азербайджана. Да, парадоксально, но это правда. Аллах дал Багиру Сейидзаде шанс объединить в себе все эти способности. Его жизненная эстафета началась 9 августа 1912г. в старом азербайджанском городе Иреван.

Этот молодой человек, еще с детства полюбивший труд, приезжает в Баку, когда ему исполнилось 14 лет и начинает свою трудовую деятельность в Бакинской ткацкой фабрике имени В.И. Ленина.

Багир Мир Гасым оглы Сейидзаде

Однако какой-то таинственный голос изнутри неустанно говорил ему «Ты не рожден, чтобы стать рабочим, у тебя есть призвание, ты должен учиться, получить образование, дать людям пользу». Именно под действием этого голоса молодой Багир в 1926г поступает в вечерний факультет, а днем продолжает работать на фабрике. За хорошую учебу в 1928г ему выделяют стипендию в рабочем факультете, после чего он увольняется с работы и полностью отдает себя образованию.

В 1930г Багир оканчивает рабочий факультет и начинает работать корреспондентом в газете «Кендли». В том же году он поступает в Азербайджанский Промышленный Институт, где получает образование по специальности «инженер-

технолог в нефтеперерабатывающей отрасли» на факультете нефтяной технологии. Учась в Институте, он одновременно работает переводчиком, ответственным секретарем, заведующим отделом, заместителем редактора, редактором газеты «Молодой работник». В 1940г. Багира Сейидзаде избирают членом Центрального Комитета Союза Молодежи Азербайджана, членом ЦК по агитации и членом бюро. Вот с этого же времени у него начинается молниеносное продвижение по карьерной лестнице. В 1941г. по представлению Азиза Алиева Багир Сейидзаде направляют в Москву на курсы Высшей дипломатии, чтобы работать в соседнем Иране дипломатом. В Москве он изучает персидский язык и тайны дипломатии в совершенстве и в 1944г уезжает в Иран. Об этом можно подробно прочитать в книге профессора Дж. Гасанли «Южный Азербайджан – начало холодной войны», а также в воспоминаниях поэта Ильяса Тапдыга.

Багир Сейидзаде вначале работает вице-консулом посольства СССР в Иране в городе Маку. В создании Национального Правительства С.Дж. Пишавари он оказал огромные услуги. Не случайно, что он получил самую высшую награду Национального Правительства – медаль «21 Азер».

С марта 1948г Б. Сейидзаде работал Главным Консулом СССР в Тебризе. Багир Сейидзаде сделал все возможное, чтобы Национальное Правительство на Юге не пало. Оказывал всяческое содействие, чтобы открывались больницы, очаги культуры, газеты.

История возложила на него миссию установления реальных контактов между столицами двух великих культур, которую Багир Сейидзаде выполняет достойно.

Повестка Сталина Авиаконструктор в Азербайджане

Другим видным представителем семьи Сейидзаде (Сейидовых) является Мир Ибрагим Сейидов. С раннего детства он стремился к свободе, самостоятельности и самоутверждению, но никак не мог найти ответа на вопрос «чем ему заниматься, кем стать, от чего начать?». Вот поэтому он бросился в океан под названием «жизнь», чтобы встретить свою судьбу. Конечно, это был огромный риск, но этот риск в дальнейшем оправдал себя.

14 летний Мир Ибрагим начал свою трудовую деятельность курьером в Гусарском районном суде. Через два года он приезжает в Баку и устраивается на должность технического секретаря в Центральном Исполнительном Комитете Республики. Немного позже его переводят на должность помощника директора завода имени Лейтенанта Шмидта.

Хотя он и выделялся на обеих должностях своим трудолюбием и способностью, но они были ему не по душе. Его энергия и пыл были рассчитаны на более великие дела. Тайная внутренняя сила увела в Москву. В 1936г он стал студентом Всесоюзной Академии Машиностроительной Промышленности, где освоил специальность инженера-механика. Мир Ибрагим Сейидов окончил эту Академию с отличием. В прощальной встрече с выпускниками преподаватель литературы, профессор сказал, обратившись к нему: «Вы – азербайджанец, но владеете русским языком и литературой лучше, чем многие русские. У вас еще есть высокий творческий потенциал. Имейте это в виду...»

Однако окончание Ибрагимом института совпало с началом внезапного нападения Гитлера на СССР. Фронту требовались многое современных боевых самолетов, для

Мир Ибрагим Сейидов

чего нужны были хорошие специалисты. Прямо с аудитории Академии Мир Ибрагима Сейидова назначают заместителем директора одного из крупнейших машиностроительных заводов Сибири, который до эвакуации из Москвы в Новосибирск был крупнейшим заводом военных самолетов. Этот завод, занятый выпуском истребителей, находился под личным контролем Верховного Главнокомандующего И.В. Сталина и выполнял его личные распоряжения. На заводе выпускали истребители марки «Як», который оправдал себя во время боев. Для ускорения производства Сталин направил самого главного конструктора Алексея Яковлева в качестве своего особо уполномоченного представителя.

А. Яковлев очень любил заместителя директора – Ибрагима Сейидова. Ему очень нравилась его грамотность, а также высокая организаторская и управленческая

способность этого молодого человека. Однажды на учебно-испытательном собрании инженеров-механиков главный конструктор показал Ибрагима и сказал: «Сейидов знает технологию самолетов «Як» до того четко, что иногда сомневаюсь, я ли являюсь главным конструктором этих самолетов, будто не я, а этот молодой человек создал их».

И как итог этого доверия Алексей Яковлев поручил И. Сейидову самую ответственную работу – контроль над безостановочным процессом сбора самолетов на конвейере, который, естественно, требовал от главного контролера огромные знания, навыки, острый ум, высокую бдительность, волю и неимоверную выдержку. Ибрагим оправдал оказанное ему высокое доверие и был признан во всей стране как «Создатель истребителей».

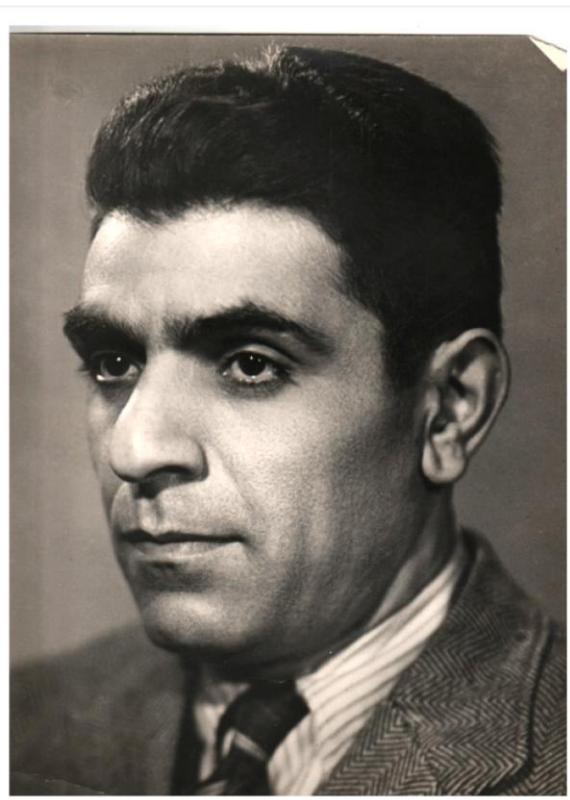
В сентябре 1946г Государственный Комитет Обороны (ГКО) под руководством Сталина назначил Ибрагима Сейидова директором 228-го Военного Авиационного завода в Москве. Теперь наряду с истребителями он должен был организовать производство гражданских самолетов, но это нисколько не смущало его. Самым важным было то, что впредь ему предстояло работать в прямом контакте с самим Сталиным. Однажды у него спросили: «Ибрагим Мир Казымович, что является самым трудным в работе директора завода?»

Ибрагим Сейидов с улыбкой ответил: «Работать со Сталиным!»

Нет нужды в комментариях.

Сталин доверял этому молодому и талантливому специалисту. А Ибрагим, в свою очередь, оправдал это доверие и сумел работать со Сталиным.

Режиссер, подаривший азербайджанскому кино четыре шедевра

Гусейн Сейидзаде

В 1931г. студия «Азерфильм» направляет в Москву четырех молодых людей получить образование в Государственном Институте Кинематографии СССР, среди которых был талантливый молодой человек Гусейн Сейидзаде, которому было всего 21 год. В мир искусства он вступил в 1928г в качестве актера Бакинского рабочего театра, но он горел желанием стать режиссером полнометражных экранных произведений, художественных фильмов. В Институте Кинематографии он изучает тайны искусства кино у таких всемирно известных мастеров, как Михаиль Ромм, Лев Киселев, Всеволод Пудовкин, Сергей Эйзенштейн. Во время беседы со своими друзьями в Баку уже много лет спустя Гусейн Сейидзаде сказал следующее об этих годах: «Мне повезло в том, что во время учебы в

Институте Кинематографии в Москве мне довелось слушать уроки у таких великих мастеров кино, как Михаиль Ромм, Лев Киселев, Сергей Эйзенштейн, работал ассистентом режиссера в фильмах таких известных кинорежиссеров, как Григорий Александров, Михаиль Ромм, Всеволод Пудовкин. Я многому научился у них, поэтому я не имею право снять заурядный фильм. Ну а если же все-таки сниму плохой фильм, то себя за это никогда не прощу. Больше всего досадно то, что свои знания, навыки и умение не могу полностью расходовать для азербайджанского кино, если честно, не позволяют...»

Однако, Гусейн Сейидзаде не пал духом перед этими искусственными препятствиями, не отступил. Наоборот, его в жизни интересовало только одно: снять фильм, лишь бы снять фильм...

Наконец, в середине 50-х судьба начала улыбаться Г. Сейидзаде. Так, в 1956г. он осуществляет экранизацию популярной оперетты У. Гаджибейли «Не та, так эта». Это был первый цветной фильм в истории азербайджанского кино. Автором сценария фильма был видный деятель искусства, мастер ряда сатирических и юмористических произведений.

Эта музыкальная кинокомедия, продукт трех великих людей – Узеира Гаджибейли, Гусейна Сейидзаде и Сабита Рахмана за короткое время молниеносно завоевала популярность не только в Азербайджане, но и во всех союзных республиках. Фильм был показан от США до Югославии, Ирана, Ирака, Японии – более 60 странах мира. Но интересно то, что когда этот фильм получал положительные оценки во всей мировой прессе, в Азербайджане газеты «Коммунист», «Литература» и «Искусство» избрали путь опубликования небеспристрастных статей. Они не умели радоваться успеху фильма.

Примерно после 10-летнего перерыва Гусейн Сейидзаде осуществил миссию

режиссера-постановщика еще двух фильмов. Фильмы «Кура неукротимая» и «Непокоренный батальон» были посвящены историческому прошлому Азербайджана.

Через 9 лет после «Куры неукротимой», то есть, в 1978г. Гусейн муаллим снимает свой последний фильм на семейно-бытовую тему – популярную комедию «Свекровь».

Эти 4 больших экраных работ были настоящими жемчужинами творчества, шедевром. Интересно, что самым часто повторяемым словом покойного Гусейн муаллима было следующее: «Дай хлеб пекарю, добавь еще один».

«Его величество кино» было для Гусейна Сейидзаде всем. Он начал работу над фильмом «Гатыр Мамед» по одноименному сценарию М.Маклянского и К. Рапапорта. Даже более половины фильма было уже заснято на пленку. Однако в дальнейшем по требованию авторов сценария съемки фильма были

Гусейн Сейидзаде и актеры фильма во время съемок

приостановлены, и фильм был передан другому режиссеру, чтобы заново переснять весь фильм. А причиной было то, что режиссер сильно отклонился от сценария и снимал фильм по своему усмотрению.

Это событие очень сильно подействовало на Г. Сейидзаде. Он не мог находить себе место, даже началось болеть сердце.

Обратите внимание на эти слова Гусейн муаллима: «С первого дня моего прихода в кино мне не было покоя. Да ведь откуда этому Маклярскому или Рапапорту знать Гатыр Мамеда? Прочитав сценарий, я с первой строки понял, что здесь все фальшиво, кроме имени этого молодого мятежника из Гянджабасара... Я не мог снимать такой фильм. Об этом у нас был разговор с ними. И они согласились со мной. Но потом все вдруг стало с ног на голову. Ничего, придет время, все встанет на свои места. Время рассудит нас, тогда все узнают, кто был прав, а кто – неправ. На самом деле, по прошествии некоторого времени эти дальновидно высказанные слова Г. Сейидзаде нашли свое подтверждение. Фильм «Гатыр Мамед» оказался слабой копией известного фильма «Чапаев»...

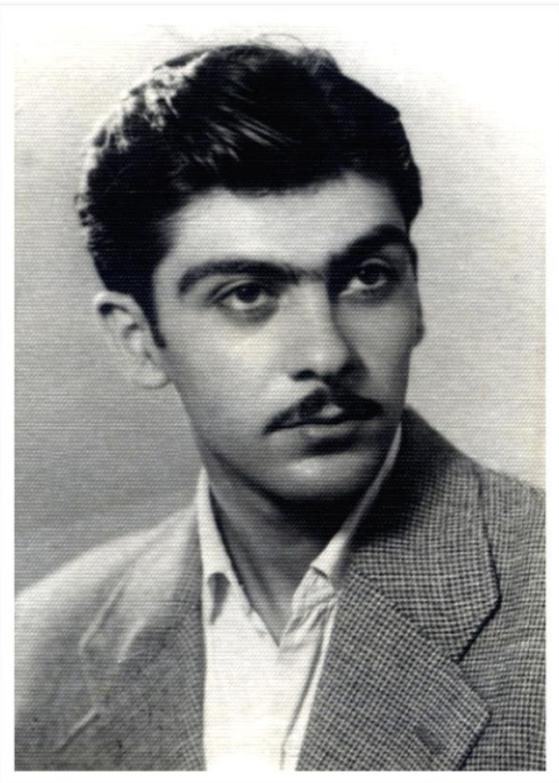
После просмотра фильмов Г. Сейидзаде популярный индийский киноактер и режиссер Радж Капур предложил ему поехать в Индию: «Давай, приезжай в Индию работать со мной. Я тебя сделаю миллионером». А Гусейн муаллим ответил ему очень вежливым отказом: «Я не смогу жить в чужбине. Для своего народа я еще ничего не сделал».

Жизненным девизом Гусейна Сейидзаде было: «Люди должны выражать свою любовь к Родине не словами, а делом».

Фильмы, снятые им, есть реальное подтверждение сказанному.

Мемар Аджеми нашего времени

В 1959г. в Гаване (столица Кубы) проводился международный конкурс, посвященный архитектуре работам по градостроительству. Здесь принимал участие также и студент из Азербайджана Фуад Сейидзаде, который учился в Московском Институте Архитектуры. Он вернулся из Гаваны одним из победителей

Фуад Сейидзаде

этого международного конкурса. Представленный им проект «Город спутник - Сумгаит» привлек внимание всех, и он был удостоен Почетного звания «Дипломант конкурса». Это событие расценивалось для этой эпохи как что-то необычное и вызвало в Азербайджане широкий резонанс, сделав Фуада Сейидзаде популярным молодым талантом.

По прошествии некоторого времени, в 1968г организация работы Специального Проектно-Сметного Бюро при Исполнительном Комитете города Баку и руководство этим бюро поручают именно Фуаду. Молодой, талантливый, умный архитектор с современными взглядами собрал вокруг себя единомышленников и начинает работать с большим энтузиазмом, в итоге в течение очень короткого времени бюро добивается крупных достижений. Однако судьба оказалась неверной в отношении к Фуаду. 14 августа 1972г. он трагически погиб в Баку. Одним из самых грандиозных и запоминающихся работ этого талантли-

вого архитектора, который мог быть стать Мемаром Аджеми нашего времени, является комплекс памятник-фонтан «Бахрам - Гюр». Он спроектировал этот комплекс вместе со скульптором Омаром Эльдаровым и непосредственно участвовал при его строительстве. Этот комплекс – фонтан стал одним из неповторимых символов города Баку.

У Фуада Сейидзаде были большие мечты. Он выступал против строительства однотипных панельных зданий, распространенных в конце 60-х в начале 70-х годов, утверждал, что такие строения не учитывают менталитет народа, национальные обычаи и традиции. Фуад Сейидзаде выдвигал идею «квартального типа зданий», согласно которой можно было создавать отдельные кварталы с закрытыми дворами, но имеющие связь между собой.

Но все его мечты остались мечтой...

Чиновник, к которому с особым уважением относился высший духовный лидер Ирана

Речь идет о Дилара ханым Сейидзаде, которая работает руководителем секретариата Президентской Администрации Азербайджанской Республики.

Дилара ханым сегодня с достоинством продолжает жизненный путь рода Сейидзаде. Она дочь Багира Сейидзаде, сестра Фуада Сейидзаде. Дилара ханым является одним ветераном государственной службы, имеющий огромный опыт в государственной работе. Покойный президент Гейдар Алиев очень высоко ценил этот опыт Дилары ханым и относился к ней с огромным доверием.

В формировании Дилары Сейидзаде как опытного государственного деятеля современности, безусловно, есть роль ее отца Багира Сейидзаде. Несмотря на то, что Багир муаллим работал на важных государственных постах, он не забывал обращать внимание на все дела своих детей (Дилияра, Фуад и Хошгадам). Он интересовался всем, начиная от их питания, поведения, уроков, до их желания заниматься тот или иной пост и другими делами. Когда его дети выросли и стали студентами института, они чувствовали его внимание и заботу. Когда Дилияра ханум писала свою диссертационную работу, она вспоминала с интересом помочь отцу:

«Я писала диссертацию на тему «Общественно-политическая жизнь Азербайджана в начале XX века». Основным источником, куда я обращалась, являлись издания того времени. Мой отец чуть ли не заставлял меня читать газеты «Фуюзат», «Иршад», «Хаят» и формировать мою работу над архивными материалами этих газет. Принимая во внимание что, все эти газеты были

опубликованы старым алфавитом и текст был насыщен арабскими и персидскими словами. Я действительно испытывала трудность, когда читала эти газеты. К тому же я получила образование на русском языке. Но, несмотря на это, с поддержкой моего отца я умела читать эти газеты и воспользоваться этими газетами как источник исследования».

Мы на сегодняшний день можем смело сказать, что Дилара ханум - живая энциклопедия. Поскольку она детально знает длинную дорогу большого рода, как ученая она исследовала все актуальные вопросы Азербайджана, она работала с великим политиком Гейдаром Алиевым, она являлась одновременно свидетелем и участницей процессов по управлению государства. В этом Диларе ханым есть что вспомнить и о чем рассказать.

Во время встречи Президента Азербайджана Гейдара Алиева с Руководителем Верховного Религиозного Совета Аятуллах Сейид Али Хаменеи, он сказал Диляре ханум «Ты истинная сейид» и это мы должны помнить. Не секрет, что господин Хаменеи знал, что отец Диляра ханум в одно время вел дипломатическую деятельность в Иране. Кроме того, он знал о родовой ветви Диляры и Сейидзаде (родословная). И если учесть то, что аятуллах Хаменеи сам тоже является сейидом, то его особое отношение к Диляре ханым во время упомянутой встречи было естественным. Вне зависимости оттого, в какой точке земли находится человек, сейиды признают друг друга как родственные души, что является нерушимым законом Аллаха.

В этой статье мы рассказали всего о 5 представителях династии Сейидзаде. Но число ярких и одаренных личностей в этой семье не ограничивается этими людьми. Есть и другие Сейидзаде, которые играли важную роль в общественно-политической жизни Азербайджана. Одной журнальной

статьей невозможно рассказать обо всех этих людях.

Сегодня в семье Сейидзаде растет поколение новых талантов. Конечно же, они тоже в свое время оставят свой след в истории, культуре, общественно-политической жизни Азербайджана. Потому что эту семью сам Аллах одарил Своей благостью. Вот по этой причине эстафета рода Пророка продолжается уже больше 1400 лет...

Emil NƏSİRLİ
Fikrət NAĞİYEV

Fəttah Heydərov: “Əsrin müqaviləsi” aşılmaz qaladır

“Bir sıra beynəlxalq qurumların, tanınmış şəxsiyyətlərin və bəzi xarici təşkilatların toruna düşərək aldanmış, aldadılmış siyasetçilərin Azərbaycanla bağlı səsləndirdikləri ittihamlara əhəmiyyət vermək lazım deyil”. Bunu Milli Məclisin Regional məsələlər komitəsinin sədr müavini, Azərbaycan Ağsaqqallar Şurasının sədri Fəttah Heydərov söyügedən komitənin iclasında deyib.

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan sürətli inkişaf yolundadır və bu inkişaf həmin dairələrin, Azərbaycanın inkişafını gözü götürməyən bədxah qüvvələrin maraqları çərçivəsində deyil: "Onlar bizim ölkəmizin inkişafını istəmirlər, bu inkişafi gözləri götürmür. Ona görə belə əsassız, qərəzli ittihamlarla, bəyanatlarla çıxış edirlər. Ancaq bunlara çox da ciddi əhəmiyyət vermək lazım deyil. Dediym kimi, Azərbaycan sürətli inkişaf yolundadır və heç bir qüvvə onu bu yoldan döndərə bilməz.

Müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, ümummilli lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strategiyanın Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla həyata keçirilməsi Azərbaycanın qarşısında böyük imkanlar açır. Bu gün müstəqil Azərbaycanımızın beynəlxalq aləmdə iqtisadi və siyasi mövqeyini daha da möhkəmləndirməsi, beynəlxalq qurumların hesabatlarında islahatçı ölkə kimi yer tutması, dünyanın nüfuzlu təşkilatlarının Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyən qərar

və qətnamələr qəbul etməsi bir həqiqəti ortaya qoyur ki, ölkəmizin seçdiyi yol düzgündür və bu yol bizi daha uğurlu gələcəyə aparır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən strateji kurs özündə millətin, dövlətin mənafeyinə cavab verən ən ali prinsipləri və normaları ehtiva edir. Ümummilli tərəqqini təmin edən bir faktor olaraq sosial siyasetin aktual tələbatlara və müasir reallıqlara müvafiq surətdə uğurla həyata keçirilməsi vətəndaşların maddi rifah halının daha da yaxşılaşdırılması, sosial müdafiə və təminat sisteminin gücləndirilməsi, sosialyönümlü iqtisadiyyatın inkişaf etdirilməsi, məşğulluq səviyyəsinin ardıcıl olaraq yüksəldilməsi, əhalinin sosial şəraitinin yaxşılaşdırılması, sosial tələbatlar və ehtiyacların yüksək səviyyədə ödənilməsi kimi fundamental məqsədləri reallaşdırır. Digər tərəfdən, sosial siyasetin əsas komponenti olan iqtisadi inkişafın təmin ediməsi bütövlükdə sosial-iqtisadi tərəqqinin sürətlənməsini şərtləndirən amil olub. Belə ki, valyuta ehtiyatlarının və investisiya qoyuluşunun daim artırılması, sahibkarlığın və özəl sektorun inkişafına əlverişli şəraitin yaradılması, sənaye istehsalına və qeyri-neft sektoruna xüsusi diqqətin göstərilməsi kimi amillər iqtisadi inkişafa xüsusi təkan verib. Məhz bunun qanuna uyğun nəticəsidir ki, yüksək iqtisadi inkişaf digər sahələrin də paralel surətdə tərəqqisini təmin edib.

F.Heydərov qeyd edib ki, 20 il öncə ulu öndər Heydər Əliyevin uzaqgörən siyaseti nəticəsində imzalanan neft müqavilələri, "Əsrin müqaviləsi" Azərbaycanın inkişafının məhvedilməz bünövrəsi, aşılmaz qalasıdır: "Bu günlərdə də həmin müqavilənin 20 illiyini qeyd etdik. Bu müqavilə də, elə bilişəm ki, Azərbaycanın qoruyucu qalasıdır. Heç kim də, heç bir qüvvə də bu qalanı aşa bilməz. Çünkü bu qalanın özülü, bünövrəsi çox möhkəm və sağlamdır".

Emil NƏSİRLİ
Baş redaktor

Биография известных людей

ИЗВЕСТНЫЙ АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ БИЗНЕСМЕН

Год Семёнович Нисанов

Год Семёнович Нисанов

(род. 24 апреля 1972 года, Губа, Азербайджанская ССР, СССР) — предприниматель, председатель совета директоров компании «Киевская площадь», председатель совета директоров строительного ОАО «Сафра Инструментс».

Год Нисанов родился 24 апреля 1972 года в поселке Губа (Красная Слобода) в Азербайджане в семье горских евреев. Отец был директором консервного завода, на котором трудилась большая часть родственников Нисанова.

Год окончил сначала финансово-кредитный техникум, а затем юридический институт в Баку. И только после получения образования связи семьи позволили войти ему в нефтяной бизнес — тогда он был занят перевозкой азербайджанских нефтепродуктов и контролировал определенную часть продаж.

С начала 1990-х годов Год Нисанов занимается бизнесом в Москве. Работал в группе компаний АСТ Тельмана Исмаилов. В 1992 году стал помогать в

оптовой торговле своему земляку Зараху Илиеву с которым жили в одном дворе в Губе и были знакомы с детства.

В 2000—2005 годах работал в компании по обработке алмазов — ООО «Даймонд каттерс».

В 2001 году партнёры открыли торгово-ярмарочный комплекс «Москва» в Люблино.

В 2005 году принадлежащая Зараху Илиеву и Году Нисанову компания «Бисквит» купила гостиницу «Украина» на аукционе правительства Москвы.

В 2006 году был открыт торговый комплекс «Европейский» возле Киевского вокзала.

В 2007 году баллотировался на пост депутата Государственной думы по списку партии ЛДПР. В 2009 году московские власти закрыли Черкизовский рынок. По данным СМИ, является совладельцем торгово-развлекательных центров «Европейский» и «Киевская площадь», мебельного центра «Гранд» торгово-ярмарочного комплекса «Москва», гостиницы «Украина» и Черкизовского рынка.

Эпизоды из жизни Год Нисанова

Семья в детстве Отец Год Нисанова был директором крупнейшего консервного завода Губинского района, фактически градообразующего предприятия. Несмотря на то что его семья всегда была обеспечена, Г.Нисанова с братом он воспитывал в строгости, прививал любовь к труду и учил ценить то, что имеешь. Финансовая поддержка отца — это хорошо, но ему хотелось заработать свои деньги. Рабочий день по 12–14 часов Г.Нисанова никогда не пугал, даже сейчас его рабочий день очень часто заканчивается далеко за полночь.

В начале 1990-х Открыл комиссионный магазин в родном селе Красная Слобода

(Азербайджан). Помогал в делах своему отцу, директору местного консервного завода.

Капитал Совладелец группы «Киевская площадь» (50%), владеющей коммерческой и торговой недвижимостью в Москве. Партнеры Зарах Илиев (№30).

Цифра 10 м в длину достигают самцы косатки. В океанариуме, которые Нисанов и Илиев строят на ВВЦ, будут жить два.

Статистика \$1,1 млрд составляет валовый арендный доход от всей московской недвижимости Нисанова и Илиева.

Конфликт После закрытия плодоовошной базы в Бирюлево на рынках, под контрольных Илиеву и Нисанову, провели несколько полицейских рейдов. На рынке «Садовод» полицейские задержали около 1000 человек, но впоследствии отпустили.

Бренд Группе «Киевская площадь» принадлежит ТЦ «Европейский».

Деталь Друг семьи Года Нисанова Ильгам Рагимов учился на одном курсе в ЛГУ с президентом России Владимиром Путиным и до сих пор с ним дружит. Рагимов владеет долями в объектах недвижимости Нисанова и Илиева.

Рейтинг В этом году в рейтинге представлены как российские, так и иностранные владельцы коммерческой недвижимости, находящейся на территории России. Лидерство в рейтинге сохранила «Киевская площадь» миллиардеров Года Нисанова и Зараха Илиева — впервые годовой доход участника рейтинга превысил \$1 млрд.

Хобби Подводное плавание.

Tanınmış insanların bioqrafiyası

Zərifə Teymur qızı Salahova

Azərbaycanın görkəmli ictimai xadimi; Azərbaycan SSR basketbol yığmasının keçmiş oyuncusu. Miniatür kitab muzeyinin təsisçisi və rəhbəridir.

Zərifə Teymur qızı Salahova 1932-ci il fevralın 2-də Bakı şəhərində doğulub. 1952-ci illərdə Sabir adına Pedaqoji məktəbi bitirib. 1952-1956-ci illərdə M.F.Axundov adına Azərbaycan Pedaqoji İnstitutunda təhsil alıb. 1966-1967-ci illərdə Sov. İKP MK yanında Ali Partiya Məktəbinin dinişyicisi olub. 1956-1958-ci illərdə orta məktəbdə ibtidai sinif pedaqoqu, rus dili və ədəbiyyatı müəllimi işləyib. 1958-1962-ci illərdə "Minqəçaurşkiy raboçiy" və "Kommunist Sumqaita" qəzetlərinin əməkdaşı olub.

1962-1966-ci illərdə Azərbaycan Kommunist Partiyası Sumqayıt Şəhər Komitəsinin təlimatçısı, mühazırəcisi, təbliğat və təşviqat şöbəsinin müdürü vəzifələrində işləyib. 1970-1981-ci illərdə Azərbaycan KP MK-nin təşkilat-partiya işi şöbəsinin partiya informasiya sektorunun müdürü olub. 1981-1993-cü illərdə Azərbaycan SSR Kitab Həvəskarları Könülli Cəmiyyətinin İdarə Heyəti sədrinin birinci müavini vəzifəsini tutub.

1993-cü ildən "Kitab" Cəmiyyəti İdarə Heyətinin sədridir. 2002-ci ildən Azərbaycan Qadınları Bakı Assosiasiyanının sədridir.

Onun yaratdığı Miniatür kitab muzeyi 2 aprel 2002-ci ildə öz fəaliyyətinə başlamışdır.

2005 və 2010-cu illərdə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi tərəfindən İctimai Televiziya və Radio Yayımıları Şirkəti Müşahidə Şurasının üzvü təyin edilib.

Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edir.

İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycanda kitab mədəniyyətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə Zərifə Salahova "Şöhrət" ordeni ilə təltif edilib.

«BU, MUZEY DÜNYADA ANCAQ AZƏRBAYCANDADIR»

«Siz Miniatür Kitab Muzeyindəsiniz. Bu, muzey dünyada ancaq Azərbaycandadır. Kolleksiyamızda 6500 kitab var. Onun 5100-ü sərgidədir. Bu kitablar 68 ölkəni təmsil edir, 28 il ərzində yığılan kitablardır»

İçəri şəhərin sakit güşələrindən birində - Şirvansahlar Sarayının bir neçə addımlığında yerləşən bu muzeyin eksponatları bapbalaca kitablardır. O qədər balacadırlar ki, adlarına miniatür kitablar deyirlər. Doqquz il əvvəl **Zərifə Salahovanın** açdığı bu muzey elə belə də adlanır – Miniatür Kitab Muzeyi. Muzeyin yaradıcısı və təsisçisi Zərifə Salahova danışır ki, 1982-ci ildə Moskvada Krilovun 1837-ci ildə çap olunan kiçik formatchı kitabını alanda ilk dəfə miniatür kitabları görüb. Satışda 6 müəllifin miniatür kitabları varmış. Altısını da alıb. O gün bu gün, başlayıb həmin kitabları yığmağa. Dünyanın hansı ölkəsinə gedibse, ilk maraqlandığı bu miniatür kitablar olub.

BAŞQA QADIN PULLARI NƏYƏ XƏRCLƏYƏRDİ ?

«Başqa qadın pulları nəyə xərcləyərdi, kosmetikaya, paltara, qızılı, mən isə kitablara xərcləmişəm»

9 il əvvəl bu kitab muzeyi açıb. Muzeydə Azərbaycan, dünya ədəbiyyatı, dini və ayrı-ayrı siyasi xadimlərin çıxışlarının əks olunduğu kitablar var. Muzeyə gələnlərin də ən çox diqqətini çəkən kitabların müxtəlifliyi idir. Tələbə Şəfiqə Savalanova dünya ədəbiyyatı ilə maraqlananda qarşısına çox sevdiyi müəllifin kitablarının miniatür forması çıxıb: «Çox maraqlıdır. Həm Azərbaycan ədəbiyyatı, həm dünya ədəbiyyatı. Burda ən çox xoşuma gələn Şekspirin 1903-cü ildə Londonda yazdığı kitablar toplusu oldu». **Gülarə İsləmovə** isə dini kitablar bölməsinin qarşısındaydı: «İlk dəfədir bu muzeyə gəlirəm. Çox şadam ki, Azərbaycanda belə bir muzey var. Burda Azərbaycan tarixini əcnəbilərə çatdırmaq üçün yaxşı vasitələr var. Məni daha çox dini kitablar cəlb elədi».

HEYDƏR ƏLİYEVDƏN ÇÖRÇİLƏ QƏDƏR...

Muzeydə **Heydər Əliyevin** 1993-cü ildə andıcmə mərasimindəki və ABŞ-in keçmiş prezidenti Kennedinin çıxışlarına da rast gəlmək olur. Üstəlik orada **Barak Obamaya**, **Mustafa Kamal Atatürkə** aid kitablara qədər müxtəlif mövzularda miniatür kitablar yer alır. Hətta İlham Əliyevin çıxışlarına qədər. Bundan başqa Türkiyə prezidenti **Abdulla Gülün**, Rusiya prezidenti Putinin Azərbaycana səfərləri haqqında kitablar da

bu muzeydə var. Kitabların əksəriyyəti muzeyin nəşriyyatında çap olunub. Muzeyin nəşriyyatının sonuncu məhsulu **Fidel Kasto** haqqında ispan və rus dillərində olan kitabdır. Başqa bir bölmədə **Lenin, Stalin, Çörçilə** aid miniatür kitablar yer alıb. Türkiyədən olan turist Həsən Mətinin də xoşuna gələn bu müxtəliflik idi: «Bu kitablar o qədər kiçik, incədirlər ki. İlk dəfədir belə bir muzey görürəm. Burda müxtəlif ölkələrin mədəniyyəti təmsil olunur. Çox maraqlı göründü. Həm də siyasi kitablar da var».

SIRĞA KİTABLAR

Üstündə atalar sözü yazılan sirğa kitablar və mikroskopla oxuna bilən qədim kitablar gələnlərin diqqətini daha çox cəlb edir. Muzeyin əməkdaşı **Natalya Qəribova** həvəslə gələnlərə kitabları təqdim edir: «Kolleksiyamızda olan ən kiçik kitablar Yaponiyada nəşr olunan kitablardır. Hər kitabın 16 səhifəsi var, hər səhifəsində 50-dən 100-ə qədər hərf var. Ölçüsü 2 millimetrdir. Ən qədim kitablar isə bu iki Qurandır. 17-ci əsrдə Səudiyyə Ərəbistanı, daha sonra 1887-ci ildə çap olunmuş çexlərin dini kitabıdır». Muzeydə maraqlı bir kitabçada var. Bu kitabçada muzeyə gələnlərin qeydiyyatı aparılır. 9 ildə muzeyə 120 mindən çox adam gəlib. Muzeyə giriş isə pulsuzdur.

**Посол Беларуси в
Азербайджане
Николай Е. Пацкевич**

Николай Ермолаевич Пацкевич родился в 1947 году в Могилевской области. В 1977 году окончил Белорусский Государственный Институт Народного Хозяйства.

Трудовая деятельность:

1968- 1969 гг.	-	Старший техник Минского завода им. Орджоникидзе
1969- 1995 гг.	-	Занимал различные руководящие должности на заводе ПО «Интеграл»
1995- 2000 гг.	-	Заместитель председателя Минского городского исполнительного комитета
2000- 2003 гг.	-	Советник Посольства Республики Беларусь в Латвийской Республике
2003- 2006 гг.	-	Заместитель начальника, начальник главного управления координации внешнеэкономической деятельности Министерства иностранных дел Республики Беларусь
С мая 2006 г.	-	Чрезвычайный и Полномочный Посол Республики Беларусь в АР

**Белорусско-азербайджанское
сотрудничество – партнерство,
востребованное жизнью**

Азербайджан и Беларусь уже 20 лет имеет дипломатических отношений.

К этой мы подошли с впечатляющими результатами. Интенсивный и, что особенно важно, доверительный диалог на высшем уровне, активные межпарламентские и межведомственные контакты, товарооборот на сумму около 300 млн долларов, реализованные проекты производственной кооперации в области машиностроения, плодотворное взаимодействие в инвестиционной, научно-технической, культурной сферах – вот основные параметры белорусско-азербайджанского партнерства.

Сегодняшние успехи двустороннего сотрудничества стали возможны, в первую очередь, благодаря политической воле президентов наших стран Александра Лукашенко и Ильхама Алиева, которые последовательно проводят курс на сближение Беларуси и Азербайджана, опираясь на фундамент, заложенный великим Гейдаром Алиевым. В непростые времена, когда молодые суверенные государства – Беларусь и Азербайджан – были сконцентрированы на решении серьезных внутренних проблем, Гейдар Алиев способствовал созданию атмосферы доверия и взаимопомощи между новыми независимыми государствами.

Мощными импульсами для движения навстречу друг другу стали динамичное развитие Беларуси и Азербайджана, взаимодополняемость экономик, общность подходов к решению ключевых проблем современности, схожесть социальной политики.

Знаковым для белорусско-азербайджанского партнерства стал 2006 год. Практически синхронно были открыты дипломатические представительства Беларуси и Азербайджана в Минске и Баку на уровне посольств, что подтвердило заинтересованность в эффективном и динамичном формате двустороннего сотрудничества.

В октябре 2006 года состоялся первый официальный визит в Республику Беларусь Президента Азербайджана Ильхама Гейдаровича Алиева, который положил начало интенсивному диалогу на высшем уровне. В мае 2007 года с ответным визитом в Азербайджане впервые находилась белорусская государственная делегация во главе с Президентом Республики Беларусь Александром Григорьевичем Лукашенко. В 2009 – 2010 гг. состоялся второй раунд обмена официальными визитами глав государств.

По итогам двух визитов был принят ряд принципиальных решений по вопросам развития двусторонних отношений, определены конкретные направления

работы, которые нашли свое отражение в подписанных главами двух государств договорах между Республикой Беларусь и Азербайджанской Республикой о дружбе и сотрудничестве и долгосрочном социально-экономическом сотрудничестве, а также в совместных декларациях президентов.

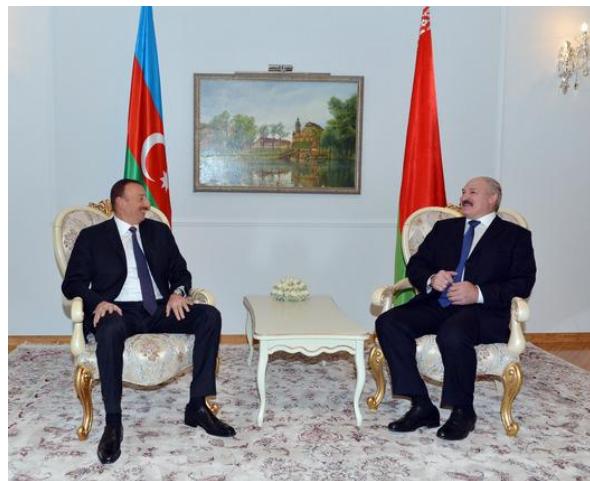
28–29 августа 2012 года состоялся третий официальный визит Президента Азербайджанской Республики Ильхама Алиева в Республику Беларусь, в рамках которого главе Азербайджанского государства был вручен белорусский орден «Дружбы народов», который подчеркнул заслуги азербайджанского лидера в установлении и развитии дружественных отношений и стратегического сотрудничества между Беларусью и Азербайджаном.

Интенсивный диалог на высшем уровне благотворно отражается на всем спектре двусторонних отношений. На высоком уровне поддерживаются межпарламентские связи, особенно по линии парламентских групп сотрудничества. Налажено плодотворное взаимодействие между правительствами наших стран. Рабочие контакты установлены между многими министерствами и ведомствами Беларуси и Азербайджана.

На сегодняшний день Беларусь и Азербайджан заключили более 80 международных договоров в сферах политики, экономики, защиты прав и интересов граждан, здравоохранения, правоохранительного, гуманитарного и научно-технического сотрудничества.

Основным направлением белорусско-азербайджанского взаимодействия является развитие торгово-экономических связей. С 2006 года товарооборот между нашими странами в ненефтяной сфере вырос в 6 раз и в 2012 году составил к 250 млн долл.

Основу белорусского экспорта в Азербайджан составляют продукция машиностроения (тракторы, грузовые

автомобили), продовольственные товары (молочная и кондитерская продукция), продукция деревообрабатывающей промышленности (фанера, ДВП, ДСП), продукция строительной отрасли (стеклянная посуда, керамические плиты), лекарственные препараты, бытовая техника (холодильники, стиральные машины), продукция нефтехимии (шины, полимеры этилена). Беларусь импортирует из Азербайджана нефть, сельхозпродукцию (соки, орехи, табачное сырье), ткани из синтетических комплексных нитей, спирты ациклические, бентонит, оксиды алюминия.

В Азербайджане производятся белорусские тракторы, грузовые автомобили, коммунальная и сельхозтехника, оптические приборы, лифтовое оборудование. Более 40 азербайджанских компаний являются постоянными дилерами белорусских предприятий. Всего во взаимной торговле между нашими странами участвуют более 250 компаний. Ежегодно растет количество инвестиционных проектов, реализуемых в Беларуси азербайджанскими бизнесменами. Уже сегодня в нашей стране с участием азербайджанского бизнеса строится крупный логистический центр, бизнес-центр, ресторанный комплекс. Прорабатывается строительство гостиниц,

производственных и сельскохозяйственных объектов.

Одним из приоритетных направлений является взаимодействие в области инноваций и ИТ-технологий. И в Беларуси, и в Азербайджане есть понимание безальтернативности инновационного пути развития, его ключевой составляющей для модернизации экономики и конкурентоспособности на мировых рынках. Созвучную белорусским подходам идею озвучил Президент Азербайджана Ильхам Алиев: «Дорога, ведущая любое государство к процветанию и подъему, проходит через развитие, опирающееся на науки и инновации».

В этой связи особую значимость для Беларуси и Азербайджана приобретает осуществление совместных проектов по линии академий наук двух стран в таких сферах, как светодиодная техника, энергосберегающие технологии, медицина, технологии для агропромышленного комплекса, лазерно-оптические и оптико-электронные технологии, био- и нанотехнологии, информационные технологии, другие проекты.

Практическим шагом в этом направлении стало формирование Рабочей группы по реализации совместных инновационных проектов, которую возглавляют руководители академий наук двух стран.

В июне 2010 г. в ходе визита в Азербайджан Президента Республики Беларусь Александра Лукашенко был заключен межправительственный договор о сотруд-

ничество в сфере информационных технологий, в рамках которого между министерствами связи Беларуси и Азербайджана налажен конструктивный обмен информацией. Осуществляется обмен визитами для участия в международных выставках. Белорусская делегация постоянно участвует в Баку в выставке и конференции «Телекоммуникации и информационные технологии» — Bakutel, а национальный стенд Азербайджана на специализированной выставке «ТИБО» в Минске всегда пользуется повышенным вниманием посетителей.

Регулярной стала практика проведения совместных бизнес-форумов в области ИКТ. По результатам очередного форума, состоявшегося в Минске в апреле текущего года, достигнуты договоренности о сотрудничестве между нашими странами в сфере космических технологий, в частности, о подписании соглашения по использованию информации, получаемой с белорусского космического аппарата.

Расширяется сотрудничество между Беларусью и Азербайджаном и в сфере образования, высокий уровень которого является приоритетом для двух государств. Число азербайджанских студентов, обучающихся в белорусских вузах, неуклонно растет. Если в 2008 году в Беларуси учились 15 студентов, то в 2012/2013 учебном году в 21 белорусском вузе проходят учебу более 140 студентов из Азербайджана по специальностям медицина, ИКТ, строительство и архитектура, сельское хозяйство, а более 200 курсантов — подготовку по линии вузов МЧС и МВД. По согласованию с Министерством образования Азербайджана при Торговом доме «Беларусь» в Баку в 2012 году был создан Информационный центр с целью установления прямых связей между вузами и привлечения азербайджанской молодежи на учебу в Беларусь.

Важным событием стало включение в 2012 году четырех ведущих белорусских вузов — Белорусского государственного университета, Белорусского Национального технического университета, Белорусского государственного университета информатики и радиоэлектроники и Белорусской государственной сельскохозяйственной академии — в Госпрограмму по обучению азербайджанской молодежи за рубежом в 2007-2015 гг.

Не менее активно развивается сотрудничество Беларуси и Азербайджана в сфере здравоохранения. Установилась постоянная практика проведения совместных операций с использованием высоких технологий в Азербайджане.

Общность истории, созвучность судеб наших народов, прошедших долгий и тернистый путь к государственной независимости, схожесть менталитета белорусов и азербайджанцев являются благодатной почвой для гуманитарных контактов.

Значительный вклад в развитие гуманитарного диалога вносит Общество дружбы и сотрудничества «Азербайджан — Беларусь». Эта неформальная организация была создана в 2009 году в Баку. В нее вошли видные представители науки, культуры, искусства, образования и деловых кругов Азербайджана. Возглавил Общество видный азербайджанский ученый, председатель Высшей аттестационной комиссии при Президенте Азербайджанской Республики, академик Ариф Мехтиев.

Два активных участника Общества — председатель парламентского комитета по экономической политике академик Зияд Самедзаде и заслуженный деятель культуры Азербайджана Зарифа Салахова — награждены государственной наградой Республики Беларусь — медалью Франциска Скорины.

Одним из важных проектов, реализованных при содействии Общества,

стало функционирование Центра белорусского языка и культуры в Бакинском славянском университете, открытого в 2010 году при участии Президента Беларуси Александра Лукашенко в ходе его визита в Азербайджан. С февраля 2011 года в центре ведется преподавание белорусского языка. В свою очередь, аналогичный Центр азербайджанского языка был открыт в Белорусском педагогическом университете им.М.Танка.

Интенсивно развивается сотрудничество между театральными коллективами двух стран. Традиционными стали выступления белорусских артистов в Баку и азербайджанских — в Минске, участие в международных конкурсах и фестивалях, проводимых в Беларуси и Азербайджане. Поддерживают творческие связи писатели и художники наших стран.

Последним значимым событием в гуманитарной сфере стали Дни культуры Республики Беларусь в Азербайджане, которые прошли с 4 по 6 июня 2013 года. Неподдельный интерес азербайджанской публики и теплый прием, оказанный белорусским артистам в Баку, Хачмазе и Мардакяны, еще раз продемонстрировали дружественный характер отношений между нашими народами, силу взаимного притяжения.

Интенсивные и разносторонние белорусско-азербайджанские контакты позволяют говорить, что отношения между двумя странами находятся на подъеме.

Отмечая достигнутый уровень партнерства, мы с большим оптимизмом смотрим в будущее. Уверен, что белорусско-азербайджанские связи будет и впредь развиваться, обогащая историю двусторонних отношений новыми примерами взаимной поддержки и плодотворного сотрудничества.

Николай ПАЦКЕВИЧ,
*Чрезвычайный и Полномочный Посол
Республики Беларусь
в Азербайджанской Республике*

AZƏRBAYCAN İQTİSADIYYATI

Azərbaycan Respublikası 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra iqtisadi sahədə öz suveren hüquqlarını gerçəkləşdirməyə və müstəqil siyaset aparmağa başlamışdır. Bu siyasetin başlıca istiqamətlərini müxtəlif mülkiyyət formaları əsasında yaradılan iqtisadi sistem, bazar iqtisadiyyatına keçid və dünya iqtisadiyyatına integrasiya təşkil etmişdir. Müstəqillik dövründən bu günə kimi ölkədə mövcud iqtisadi inkişafi iki əsas mərhələyə ayırmak olar. Birinci, 1991-1995-ci illəri əhatə edən iqtisadi xaos və ya tənəzzül dövrü. İkinci, 1996-ci ildən başlayaraq davam edən makroiqtisadi sabitlik və dinamik iqtisadi inkişaf dövrü. Dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra ötən qısa tarixi dövr ərzində Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin uzaqgörən siyaseti və gərgin fəaliyyəti nəticəsində, ağır ilkin şərtlərə baxmayaraq, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafı və dünya təsərrüfat sisteminə integrasiyası sahəsində çox böyük nailiyyətlər əldə olunmuşdur. Ən böyük nailiyyət isə ondan ibarətdir ki, bu dövrdə ölkəmizdə aparılan müstəqil dövlət quruluğu prosesində iqtisadi islahatların və inkişafın mahiyyət etibarı ilə yeni bir modeli - Azərbaycan modeli yaranmışdır. Azərbaycan neftinin dünya bazarlarına çıxarılması üçün 1996-ci ildə Bakı-Novorossiysk, 1999-cu ildə isə Bakı-Supsa ixrac neft kəmərlərinin istismara verilməsinə və Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft kəmərinin inşası ilə bağlı sazişin imzalanmasına, beləliklə də ixrac marşrutlarının diversifikasiyasına nail olundu. Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin 1999-cu ildə imzaladığı Fermanla

neft yataqlarının xarici şirkətlərlə birgə işlənməsindən əldə edilən mənfəət neftinin satışından daxil olan vəsaitlərin səmərəli idarə edilməsi, həmin vəsaitlərin prioritet sahələrin inkişafına və sosial-iqtisadi baxımdan mühüm əhəmiyyət kəsb edən layihələrin həyata keçirilməsinə yönəldilməsini təmin etmək üçün Dövlət Neft Fondu yaradıldı. Hazırda beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Fondun fəaliyyəti və bu sahədə şəffaflığın təmin edilməsi yüksək qiymətləndirilir. Neft-qaz sektorу iqtisadiyyatın digər sahələrinin inkişafında lokomotiv rolunu oynadı. Düşünülülmüş iqtisadi siyaset nəticəsində makroiqtisadi sabitliyə nail olundu və davamlı iqtisadi artımın əsası qoyuldu, iqtisadiyyatın bütün sahələrində islahatlara başlandı, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atıldı. Sahibkarlığı inkişaf etdirmək, əlverişli biznes və investisiya mühiti yaratmaqla daxili və xarici investisiyaları cəlb etmək, qeyri-neft sektorunun inkişafına nail olmaq bu mərhələdə həyata keçirilən iqtisadi siyasetin səciyyəvi xüsusiyyətlərindən biri olmuşdur. Həyata keçirilmiş məqsədönlü tədbirlər nəticəsində Azərbaycanda sahibkarlar təbəqəsi formalılmış, özəl sektorun ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında rolü daha da artmışdır. İqtisadiyyatda mülkiyyətin coxönüllülüyü təmin olunması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər davamlı iqtisadi inkişafə öz müsbət nəticəsini vermİŞdir. Belə ki, özəlləşdirməyə başlayan zaman özəl sektorun ÜDM-də payı faktiki olaraq 10%-dən az olmasına

baxmayaraq

hazırda

onun xüsusi

çəkisi 85%-ə

çatmışdır.

Beləliklə,

Heydər

Əliyev

strategiyası

nin həyata keçirilməsi nəticəsində müs-

təqilliyin ilk illərində baş vermiş tənəzzülün qarşısı uğurla alındı və 1995-ci ildən Azərbaycanda keçid dövrünün yeni mərhələsi – bərpa və dinamik inkişaf dövrü başlandı. 1995-2003-cü illər ərzində ümumi daxili məhsul 90,1%, dövlət bütçəsinin gəlirləri 3 dəfə, ölkənin valyuta ehtiyatları 85 dəfə, sənaye məhsulunun həcmi 25,2%, kənd təsərrüfatı istehsalının həcmi 53,9%, xarici ticarət dövriyyəsi 4 dəfə, iqtisadiyyatda məşğul olanların orta aylıq real əmək haqqı 5,6 dəfə artdı, inflasiya səviyyəsi 2-3%-ə qədər endirildi, bütün maliyyə mənbələri hesabına iqtisadiyyata yönəlmış investisiyaların ümumi həcmi 20 milyard ABŞ dollarını keçdi. Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyini qazandıqdan sonra onun xarici iqtisadi siyasetinin mühüm istiqamətlərindən birini beynəlxalq maliyyə-kredit və iqtisadi qurumlarla əlaqələr təşkil etmişdir. Ötən dövr ərzində bu sahədə kifayət qədər iş görülmüşdür. Azərbaycan, demək olar ki, bütün nüfuzlu beynəlxalq qurumlara, o cümlədən 1992-ci ildə Beynəlxalq Valyuta Fonduna, Dünya Bankına, Avropa Yenidənqurma və İnnişaf Bankına, İslam İnnişaf Bankına, 1999-cu ildə Asiya İnnişaf Bankına üzv qəbul olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilən və yeni çalarlarla zənginləşdirilmiş sosial-iqtisadi siyasetin strateji məqsədləri sərbəst bazar münasibətlərinə və özünüinkişaf qabiliyyətinə malik olan sosial-yönümlü, diversifikasiya olunmuş milli iqtisadiyyatın formalasdırılması və dünya təsərrüfat sisteminə integrasiyasının təmin olunmasıdır. Davamlı və dinamik inkişaf məntiqinə əsaslanan bu siyasetin həyata keçirilməsi nəticəsində qazanılmış uğurlar daha da möhkəmləndirilmiş, bu dövrdə makroiqtisadi sabitlik qorunub saxlanılmış, iqtisadiyyatın diversifikasiyası, qeyri-neft sahələrinin, regionların inkişafı sürətlənmiş, strateji valyuta ehtiyatlarının səmərəli istifadəsi təmin olunmuş, milli valyutanın sabitliyi, bank sisteminin etibarlılığı artırılmış,

konservativ xarici borclanma strategiyası həyata keçirilmiş, sahibkarlığa dövlət dəstəyi gücləndirilmiş, əhalinin sosial rifahı davamlı olaraq yaxşılaşmışdır.

Iqtisadiyyatın diversifikasiyası ilə bağlı nəzərdə tutulmuş tədbirlərin sistemli və ardıcıl reallaşdırılması üçün dövlət başçısının müvafiq fərman və sərəncamları ilə “Azərbaycan Respublikası regionlarının 2009-2013-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafi Dövlət Proqramı”, “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında yoxsulluğun azaldılması və davamlı inkişaf Dövlət Proqramı”, “2008-2015-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında əhalinin ərzaq məhsulları ilə etibarlı təminatına dair Dövlət Proqramı” və bir sıra sahəvi inkişaf proqramları təsdiq edilmiş və uğurla icra olunur. Ölkənin regionlarında mövcud olan iqtisadi potensialdan tam və səmərəli istifadə olunmasını, sosial-iqtisadi vəziyyətin yaxşılaşdırılmasını və iqtisadiyyatın tarazlı inkişafını təmin etmək məqsədilə uğurla icra olunan dövlət proqramları ölkə başçısının regionların inkişafına göstərdiyi diqqətin bariz nümunəsi olmaqla, regionların kompleks inkişafına, o cümlədən infrastruktur sahələrinin bərpası və genişləndirilməsinə, yeni istehsal və emal müəssisələrinin, sosial-mədəni obyektlərin yaradılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsinə səbəb olmuşdur.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdiridiyi və xalqımızı daha parlaq gələcəyə aparan hərtərəfli inkişaf yolunun Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla və inamlı davam etdirilməsi, yaradılmış əlverişli iqtisadi şərait davamlı və sürətli iqtisadi

inkışafi təmin etmişdir. Qlobal maliyyə-iqtisadi böhran nəticəsində dünyanın aparıcı ölkələrində baş vermiş kəskin ressesiyaya baxmayaraq, Azərbaycanda makroiqtisadi sabitlik, iqtisadi artım, yoxsulluq səviyyəsinin azalması və əhalinin maddi rifah halının yüksəlməsi 2009-cu ildə də davam etmişdir. Eyni zamanda, Azərbaycan 2009-cu ildə iqtisadiyyatın real artım tempinə görə region ölkələri arasında lider olmaqla yanaşı, müvafiq göstərici üzrə dünya miqyasında da yüksək yerdə qərarlaşmışdır. Belə ki, ilin yekunlarına əsasən, 2009-cu ildə ÜDM-in real artımı 2008-ci illə müqayisədə 9.3%, əhalinin hər nəfərinə düşən ÜDM-nin real həcmi isə 7.9% təşkil etmişdir. ÜDM-nin 64.1%-i iqtisadiyyatın istehsal, 28.3%-i xidmət sahələrinin payına düşmüş və bu sahələrdə real artım müvafiq olaraq 10% və 9.1% təşkil etmişdir. 2009-cu ildə neft-qaz sektorunda real artım 14.3%, qeyri-neft sektorunda isə 3.2% olmuş və eləcə də sənaye sektorunda real artım tempi 12.8%, nəqliyyatda 9.3%, rəbitdə 13.1%, ticarətdə 9.9% təşkil etmişdir. Əvvəlki illərdə olduğu kimi, kənd təsərrüfatına dövlət tərəfindən xüsusi diqqətin yetirilməsi və bu sahədə həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində onun real artım tempi 2008-ci illə müqayisədə yüksələrək 3.5% təşkil etmişdir. Ümumilikdə isə 2004-2009-cu illərdə ÜDM real ifadədə 2.8 dəfə artmış və cari qiymətlərlə 43.0 milyard ABŞ dollarına çatmışdır. Adambاشına düşən ÜDM-in həcmi 2004-cü ilə nisbətən 2009-cu ildə real ifadədə 2.2 dəfə artaraq 4874.1 ABŞ dolları təşkil etmişdir. Bu dövrədə əhalinin pul gəlirləri real ifadədə 2.0 dəfə, adambاشına düşən gəlirlər isə 85%, orta aylıq əmək haqqı 3 dəfə, minimum pensiyanın məbləği 3.8 dəfə,

minimum əmək haqqı 6.3 dəfə artmışdır. 2004-2009-cu illərdə xarici ticarət dövriyyəsi 2.8 dəfə, o cümlədən, ixrac 3.9 dəfə, idxl 1.7 dəfə, qeyri-neft ixracı isə 2.4 dəfə artmışdır. 2009-cu ildə dövlət bütçəsinin həm gəlirləri, həm də xərcləri 2004-cü ilə nisbətən 7 dəfə artmış, ölkədə 2004-2009-cu illərdə 32886 yeni müəssisə yaradılmış, 840 minə yaxın yeni iş yeri açılmışdır. Həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində yoxsulluq səviyyəsi son beş ildə 4.1 dəfə azalaraq 44,7 faizdən 11 faizdək enmişdir. Azərbaycanın uğurları nüfuzlu Beynəlxalq təşkilatların hesabatlarında da öz əksini tapmışdır. Təsadüfi deyil ki, 2009-2010-cu illər üçün hazırlanmış “Qlobal Rəqabətlilik Hesabatı”nda Azərbaycan 18 pillə irəliləyərək, 133 ölkə arasında 51-ci yerə, MDB ölkələri arasında isə 1-ci yerə yüksəlmişdir. Eləcə də, “Standard and Poor’s” Beynəlxalq Reytinq Agentliyi tərəfindən ölkə iqtisadiyyatının hazırlığı vəziyyəti “Stabil”dən “Pozitiv”ə yüksəldilmişdir. Növbəti mərhələnin əsas məqsədlərini makroiqtisadi sabitliyin qorunub saxlanması və iqtisadi inkışafın dayanıqlılığının təmin edilməsi təşkil edəcəkdir. Eyni zamanda, iqtisadi artımın keyfiyyətinin prioritetliyinin təmin edilməsi nəzərdə tutulur. Bu məqsədlə iqtisadiyyatın diversifikasiyası genişləndirilməklə neft sektorundan asılılıq minimuma endiləcək, innovativ iqtisadiyyata keçid təmin ediləcək, aqrar sektorun inkışafında intensiv üsullara üstünlük veriləcək və iqtisadiyyatın klasterlər üzrə inkışafına nail olunacaqdır. Həmçinin, ölkənin enerji, ərzaq və ekoloji təhlükəsizliyinin gücləndirilməsi üçün sistemli tədbirlər davam etdiriləcəkdir. Biznes mühitinin daha da təkmilləşdirilməsi, xüsusi iqtisadi zonaların, sənaye şəhərciklərinin, biznes-inkubatorlarının yaradılması, məsləhət, informasiya təminatının, sahibkarlığa dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi və işgüzar əlaqələrin inkışaf etdirilməsi yolu ilə sahibkarlığın və regionların inkışafı daha da sürətləndiriləcəkdir. Növbəti illərdə də sosial-

iqtisadi siyasetin başlıca istiqamətini ölkə əhalisinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi təşkil edəcəkdir.

REDAKSİYA

Heydər Əliyevin vəfatından 11 il ötür

Azərbaycanın ümummilli lideri Heydər Əliyevin vəfatından 12 il keçir.

12 dekabr 2014-cü il Azərbaycanın bütün bölgələrində, o cümlədən paytaxt Bakıda ümummilli lider Heydər Əliyevin anim mərasimləri təşkil olunacaq.

Dövlət qurumları, siyasi partiyalar, qeyri-hökumət təşkilatları, media orqanları və ictimaiyyətin nümayəndələri Heydər Əliyevin Fəxri Xiyabandakı məzarını ziyarət edəcəklər. Azərbaycanın xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspora təşkilatları da Heydər Əliyevin vəfatının 11-ci ildönümü ilə əlaqədar anim mərasimləri təşkil edəcəklər.

Heydər Əlirza oğlu Əliyev 1923-cü il mayın 10-da Naxçıvanda anadan olub. 1944-cü ildən təhlükəsizlik orqanları sistemində çalışan Heydər Əliyev 1964-cü ildən Azərbaycan SSR Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizliyi Komitəsi sədrinin müavini, 1967-ci ildən isə sədri vəzifəsində işləyib, general-major rütbəsinə qədər yüksəlib. Həmin illərdə o, Leninqradda xüsusi ali təhsil alıb, 1957-ci ildə isə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix

fakültəsini bitirib. Azərbaycan SSR KP Mərkəzi Komitəsinin 1969-cu il iyul plenumunda Heydər Əliyev Azərbaycan SSR KP MK-nin birinci katibi seçilib. 1982-ci ilin dekabrında Sov İKP MK-nin Siyasi Bürosunun üzvü seçilən Heydər Əliyev SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin birinci müavini vəzifəsinə təyin edilib və SSRİ-nin rəhbərlərindən biri olub. Heydər Əliyev 1987-ci ilin oktyabrında Sov İKP MK Siyasi Bürosunun və baş katib Mixail Qorbaçovun yeritdiyi siyasi xəttə etiraz əlaməti olaraq, tutduğu vəzifələrdən istefa verib.

Heydər Əliyev 1990-ci ilin 20 yanvarında sovet qoşunlarının Bakıda törətdiyi qanlı faciə ilə əlaqədar ertəsi gün Azərbaycanın Moskvadakı nümayəndəliyində bəyanatla çıxış edərək, Azərbaycan xalqına qarşı törədilmiş cinayətin təşkilatçıları və icraçlarının cəzalandırılmasını tələb edib. O, Dağlıq Qarabağda yaranmış kəskin münaqişəli vəziyyətlə bağlı SSRİ rəhbərliyinin ikiüzlü siyasetinə etiraz əlaməti olaraq, 1991-ci ilin iyulunda Sov İKP sıralarını tərk edib. 1990-ci ilin iyulunda Azərbaycana qayıdan Heydər Əliyev ilk əvvəl Bakıda, sonra isə Naxçıvanda yaşayıb, həmin ildə də Azərbaycan Ali Sovetinə deputat seçilib. O, 1991-1993-cü illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri, Azərbaycan Respublikası Ali Soveti sədrinin müavini olub.

Heydər Əliyev 1992-ci ildə Yeni Azərbaycan Partiyasının Naxçıvan şəhərində keçirilmiş təsis qurultayında partiyanın sədri seçilib. 1993-cü il iyunun 15-də Azərbaycan Ali Sovetinin sədri seçilən Heydər Əliyev iyunun 24-də Milli Məclisin qərarı ilə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirməyə başlayıb. 1993-cü il oktyabrın 3-də ümumxalq səsverməsi nəticəsində Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilib. O, 1998-ci il oktyabrın 11-də keçirilən növbəti prezident seçimlərində yenidən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilib. 2003-cü il oktyabrın 15-də keçiriləcək prezident seçimlərində namizədliyinin irəli sürülməsinə

razılıq vermiş Heydər Əliyev səhhətində yaranmış problemlərlə əlaqədar seçkilərdə iştirak etməkdən imtina edib.

Uzun müddət ABŞ-ın Klivlend klinikasında müalicə olunan Heydər Əliyev 2003-cü il dekabrın 12-də dünyasını dəyişib.

Rəsmi Bakı Türkiyənin Ermənistanla sərhədlərinin açılması məsələsinə dair mövqeyini açıqlamışdır.

Azərbaycanın xarici işlər nazirinin müavini Xələf Xələfov bildirmişdir ki, o vaxt Türkiyə Ermənistanla sərhədləri iki məsələyə görə bağlamışdı. Birincisi, Ermənistanın Türkiyəyə olan ərazi iddiası, ikincisi isə Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işgal etməsinə görə: "Ancaq bu gün bu məsələyə nəzər salsaq, görərik ki, heç nə dəyişməyib. Yəni nə Ermənistanın Türkiyəyə olan düşməncilik münasibəti dəyişib, nə Ermənistan Türkiyədən açıq elan etdiyi ərazi iddialarından, nə də soyqırımin dünya miqyasında tanınması iddiasından əl çəkib. Həm də gördüyüünüz kimi, Azərbaycana qarşı işgal faktı davam etməkdədir və bu sahədə aparılan danışqlar heç bir nəticə vermir".

Nazir müavininin sözlərinə görə, bu problemlər ona görə həll olunmayıb ki, Ermənistanın bu məsələdə mövqeyi qeyri-konstruktivdir. Ermənistan bu məsələnin həll olunmasına hazır deyil. Bütün bu sülh

proseslərinin irəli getməməsinin səbəbi Ermənistən tərəfinin iradəsinin, xüsusilə siyasi iradəsinin olmamasıdır.

X.Xələfov Türkiyənin Ermənistəndən Azərbaycanın işgal altında olan iki rayonunun qaytarılmasını tələb etməsi barədə KİV-lərdə gedən məlumatlara da münasibət bildirmişdir: "Bu, əlbəttə, danışqların predmetidir. Onu müzakirə etməyə ehtiyac yoxdur. Danışqlarda da Azərbaycan tərəfinin mövqeyi aydınlaşdır. Bəli, bu məsələnin həll olunması üçün ilk növbədə işgal olunmuş ərazilərin problemi həll olunmalıdır. Bu problem həll olunmadan məsələnin sülh yolu ilə həllinə nail olmaq mümkün deyil".

Nazir müavini demişdir ki, Minsk qrupu da, digər beynəlxalq qurumlar da problemin həllinə dəstək verməlidirlər: "Xüsusilə həmsədrər zəhmət çəkməlidirlər, üzərlərinə götürdükləri məsuliyyəti və missiyani axıra qədər yerinə yetirməlidirlər. Bu da ondan ibarətdir ki, Ermənistəni sülhə, işgalçılıq siyasetindən əl çəkməyə, Azərbaycan torpaqlarından geri çəkilməyə vadar etməlidirlər. Bundan sonra sülh prosesindən, prosesin irəli aparılmasından söhbət gedə bilər".

X.Xələfov bildirmişdir ki, Azərbaycan Ermənistən-Türkiyə münasibətlərini Türkiyənin daxili işi hesab edir: "Buna müdaxilə etmirik. Türkiyə Ermənistənla hansı münasibətləri quracağını özü bilər. Ancaq biz tam əminik ki, Ermənistən bizim regionumuzda yerləşirə və işgalçılıq siyaseti aparırsa, beynəlxalq məsuliyyət daşıyır. Digər qonşu dövlətlər də Ermənistən bu işgalçılıq, təcavüzkar siyasetinə biganə qalmamalıdırlar və ona münasibət bildirməlidirlər. Biz hesab edirik ki, İran və Rusiya da Ermənistəna təzyiq göstərməlidirlər. Çünkü bu gün regionda sülhün, sabitliyin pozulmasının əsas səbəbkərə Ermənistən apardığı siyasetdir. Bu gün Qərbin və ya Avropa İttifaqının regionda apardığı siyasetin müvəffəqiyyətsizliyinin əsas səbəbkərə yenə də Ermənistəndir. Ona görə də bu məsələlərə göz yummaq olmaz və hesab edirəm ki,

beynəlxalq müstəvidə, xüsusilə ATƏT-də vəsítəçilik missiyasını öz üzərinə götürən əsas 3 ölkə - Fransa, Rusiya və ABŞ tamam yeni yanaşma göstərməlidirlər və bu məsələni irəli apara bilən addımlar atılmalıdır.

Müsahibə

İrina KAJAL: Azərbaycan-Rumınıya əlaqələri yüksək səviyyədədir

Ruminiyanın Mədəniyyət Nazirliyinin dövlət katibinin müavini İrina Kajal məxsusi müsahibə vermişdir. Müsahibəni təqdim edirik:

- UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrsin Qorunması üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin Sessiyalarının əhəmiyyəti haqqında nə deyə bilərsiniz?

- Azərbaycan UNESCO-nun mühüm tərəfdəşlarından biridir və təşkilata böyük töhfələr verir. Bu mötəbər tədbirə də uğurla ev sahibliyi etdiyinə görə Azərbaycan hökumətinə təşəkkürümüz bildirirəm. Mən çox şadam ki, mədəni irsin qorunması Azərbaycan üçün prioritet məsələlərdəndir. Bu, ölkənin birinci xanımı, Heydər Əliyev Fonduñun prezidenti Mehriban Əliyevanın fəaliyyətində də açıq-aydın görünür. Mehriban Əliyevanın UNESCO-nun xoşməramlı səfiri seçilməsinin əsas səbəblərindən biri də məhz onun qeyri-maddi mədəni irsin qorunmasına verdiyi əvəzsiz töhfələrdir. Azərbaycanın birinci xanımının dəstəyi və təşəbbüsü ilə ayrı-ayrı dövlətlərdə, eləcə də Ruminiyada irimiqyaslı layihələr həyata keçirilir.

- Azərbaycan-Rumınıya əlaqələrinin hazırkı vəziyyətini necə dəyişdirirsiniz?

- Azərbaycan Ruminiya üçün vacib tərəfdəşdir. Ölkələrimiz arasında əlaqələr yüksək səviyyədədir. Əminəm ki, bu əlaqələr daha da möhkəmlənəcək və genişlənəcəkdir. Azərbaycanın iqtisadiyyatı sürətlə inkişaf edir. Ölkənizin Ruminiya, eləcə də Avropa İttifaqına daxil olan digər dövlətlərlə əlaqələri

genişlənməsinin böyük əhəmiyyəti vardır. Ruminiya Azərbaycanı beynəlxalq arenada hər zaman dəstəkləyir. Bu da münasibətlərimizin inkişafı sayəsində mümkün olmuşdur. Azərbaycan son 20 ildə böyük nailiyyətlər əldə etmişdir. Ölkəniz Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dünya iqtisadiyyatının sabitləşməsində önemli rol oynayır. Azərbaycan həm də Avropaya doğru inamlı addımlarla irəliləyən ölkədir. Azərbaycan Ruminiyaya mədəniyyət, iqtisadiyyat və digər sahələrin inkişafında kömək göstərir. Biz bunu yüksək qiymətləndiririk. Biz xüsusilə mədəniyyət sahəsində Azərbaycan ilə əlaqələri daha da genişləndirmək niyyətindəyik. Bununla bağlı gələcəkdə sənədlərin imzalanması da nəzərdə tutulur.

- Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təminində Azərbaycanın rolu haqqında fikirlərinizi bilmək maraqlı olardı.

- Bütün dünyaya bəllidir ki, Azərbaycan Avropanın enerji təhlükəsizliyinə mühüm töhfələr verir. Bu, həm indiki zaman, həm də gələcək üçün vacib amildir. Bu gün Avropanın enerji marşrutlarının şaxələndirilməsinə böyük ehtiyac vardır. Azərbaycan

bu məsələdə böyük rol oynayır. Regionda Azərbaycanın təşəbbüsü ilə irimiqyaslı layihələr həyata keçirilir. Bu, Azərbaycana enerji resurslarını Avropana ixrac etməyə imkanlar açmaqla yanaşı, bögənin davamlı inkişafına da şərait yaradır.

Fəridə ZEYNALOVA

DİASPORA

Шакир Салимов : В России азербайджанская диаспора имеет огромный вес и пользуется большим уважением

В России наша диаспора имеет огромный вес и пользуется большим уважением. Об этом в эксклюзивном интервью «Мой Азербайджан» рассказал начальник Управления по России, Украине, Беларуси, Китаю и Индии Государственного комитета по работе с азербайджанцами, проживающими в зарубежных странах, Шакир Салимов.

Касаясь численности наших соотечественников в указанных странах, Салимов отметил, что в России проживает около 2 млн. наших сограждан. Из них около 700 тысяч являются гражданами Российской Федерации, остальные – граждане Азер-

байджана. В Украине проживает около 500 тысяч наших соотечественников, в Беларуси - около 50 тысяч азербайджанцев. Количество наших соотечественников в Китае и Индии он оценить затруднился. При этом наши соотечественники, по данным чиновника, проживают во многих регионах России, не только в центральных, но и в северных регионах, в Сибири, на Дальнем Востоке и т.д.

«Где бы азербайджанцы не жили, они везде находят общий язык с местной администрацией, дружат с ними и с местным населением, ведут очень активную работу», - отметил он.

Относительно трудовой занятости наших соотечественников, то, по словам Салимова, большая часть азербайджанцев, проживающих как в России, так в Украине и Беларуси, заняты в торговле.

«В то же время следует помнить, что далеко не все азербайджанцы, проживающие в России, способны только на базарах торговать. К примеру, в России есть такие известные бизнесмены, как Вагит Алекперов, Араз Агаларов, Искендер Халилов. Не мало среди известных азербайджанцев ученых людей, таких как академик Мамед Алиев – президент ВАК и вице-президенты ВАК, известные профессора. Известные азербайджанцы проживают не только в Москве, но и в других городах России и везде пользуются большим авторитетом», - отметил госчиновник. Помимо бизнесменов и ученых, наши соотечественники, по словам представителя Госкомитета, широко представлены и в органах власти Российской Федерации.

«Так, этнический азербайджанец Фархад Ахмедов является членом верхней палаты – Сената Федерального Собрания РФ от Краснодарского края. Прокурором такого крупного города России, как Самара, также является азербайджанец. Много есть прокуроров районов, начальников

районных отделений внутренних дел в различных регионах России.

Также не мало насчитывается депутатов-азербайджанцев областных и городских парламентов, значительное число наших соотечественников работают в исполнительной власти регионов. Азербайджанцы работают и в главных аппаратах министерств и ведомств Российской Федерации в качестве начальников отделов и управлений. К примеру, в аппарате правительства РФ начальником юридического департамента работает этнический азербайджанец Субхи Шихлинский», - продолжил Салимов. Хотя, в Госдуме РФ до сих пор нет ни одного депутата-азербайджанца, но, как уверен, госчиновник, такая подготовка уже идет самым активным образом среди наших соотечественников, являющихся депутатами областных и городских Дум РФ. «На следующих выборах они обязательно победят. В этот раз тоже некоторые наши соотечественники попытались пройти в списках разных партий, к примеру «Единая Россия» и КПРФ, но не прошли. Вместе с тем, азербайджанцы активно работали в центральных штабах некоторых партий и помогали в проведении выборов», - отметил он.

По мнению Салимова, в России сложилась тенденция, выражаяющаяся в том, что те азербайджанцы, которые в 90-е годы занимались бизнесом, зарабатывали на базарах и в системе общепита, своих детей отправляют учиться на работников правоохранительных органов, учителей и т.д., но подальше от бизнеса. Этим он и объясняет большое количество преподавателей-азербайджанцев, деканов, профессоров, работников всех ветвей власти.

«К примеру, в этом году 200 азербайджанцев, закончивших юридические факультеты и милицейскую академию в Санкт-Петербурге, поступили на работу в местные органы прокуратуры и МВД на

должности следователей, дознавателей, оперуполномоченных, один стал помощником прокурора», - привел пример Салимов.

Помимо этого, как утверждает госчиновник, наши соотечественники работают в российских СМИ, как в печатных, так и на телевидении.

«Но пока этого мало. Наша диаспора сейчас работает над подготовкой и продвижением молодых азербайджанцев в российские СМИ, способных работать не только корреспондентами, но ведущими телепрограмм», - отметил он.

Вместе с тем представитель Госкомитета отметил, что азербайджанцы не сильно уступают армянам в пропагандистской работе в российских СМИ.

«Через два года мы ликвидируем этот разрыв. А в некоторых вопросах мы уже сейчас перегнали армян в той же России.

К примеру, наша диаспора проводит мощные мероприятия, посвященные Новрузбайрамы, Дню независимости Азербайджана, Дню рождения Гейдара Алиева, Ходжалинскому геноциду и т.д. в разных регионах России. На эти мероприятия приглашаются не только представители российской общественности, но и депутаты местных законодательных собраний, мэры городов, высокопоставленные чиновники регионального уровня вплоть до губернаторов областей и краев.

К примеру, на мероприятиях, проведенных нашей диаспорой в Архангельске и Санкт-Петербурге, присутствовали первые лица этих регионов.

На этих мероприятиях мы распространяем соответствующую литературу, повествующую об истории данных событий, рассказываем об этом и т.д. В этом мы на голову опережаем армян. Они такие мероприятия проводят очень редко. Но даже если и пытаются провести, то мы оказываем им посильное сопротивление. К примеру, в прошлом году Координационный совет нашей молодежи не дали

армянам в Москве провести мероприятие, рекламирующее самопровозглашенную «НКР».

Армяне сами удивляются, как азербайджанская диаспора за 5-10 лет своей активной деятельности в России по многим параметрам смогла перегнать армянскую диаспору, действующую в России десятки, если не сотни лет», - заявил Салимов.

Что касается азербайджанской диаспоры в других странах, то, по словам чиновника, на Украине наша диаспора тоже хорошо устроилась.

«Так, четверо азербайджанцев являются депутатами Верховной Рады Украины. Там у нас действует Украинский конгресс азербайджанцев. Им помогает наш посол на Украине Талят Алиев, который до своего назначения послом возглавлял данный конгресс.

На Украине наши соотечественники также, как и в России, живут практически во всех регионах: в Киеве, Харькове, Донецке, Крыму, Днепропетровске, Львове и т.д.

Надо отметить, что во всех трех странах и во всех регионах диаспорские организации наших соотечественников работают в тесном контакте с посольствами.

К сожалению, в Беларуси по причине малого количества азербайджанцев их нет в органах власти и на видных постах», - ответил Салимов.

Представитель Госкомитета отметил наличие большого количества проблем у азербайджанцев в этих странах, особенно в России, где проживает их наибольшее количество.

«Но мы стараемся не оставить без помощи нуждающихся в ней соотечественников. Во всех региональных отделениях ВАК действуют юристы, которые оказывают бесплатные юридические услуги нашим соотечественникам.

Часто возникают проблемы у мигрантов, только прибывших в Россию. Они не знакомы с российским миграционным

законодательством и зачастую даже не способны самостоятельно заполнить необходимые анкеты и бланки. В этом им помогают диаспорские организации и посольские учреждения», - отметил Салимов.

Кроме этого, при необходимости, как заявляет госчиновник, необходимую помочь своим соотечественникам готов оказать официальный Баку.

«К примеру, после издания мэром Москвы Лужковым распоряжения в сфере торговли, вводящего ограничения на торговлю не гражданам России, возникла большая проблема с трудоустройством тысяч наших соотечественников, занимавшихся до этого торговлей на московских рынках. Сразу же в Азербайджане была создана комиссия во главе с вице-премьером Эюбом Ягубовым. Кроме него в эту комиссию вошли 7 министров и посол Азербайджана в России. Наряду с комиссией был создан центральный штаб по урегулированию этой проблемы, который возглавлял глава нашего комитета. Находясь в Баку, он связывался с региональными штабами, располагавшимися в Москве, Санкт-Петербурге и других городах России.

Так, совместными усилиями комиссии, штаба диаспорских организаций азербайджанцев России данная проблема не затронула в такой степени азербайджанскую диаспору, в отличие от других диаспор, проживающих в России», - заявил Салимов.

Что касается периодически возникающей проблемы ксенофобии в России, то, как полагает госчиновник, она относится не только к азербайджанцам, но в равной степени и к представителям других народов.

«Случай проявления ксенофобии жестко критируются со стороны первых лиц России, которые часто выражают свое недовольство и поведением отдельных

депутатов Госдумы, поддерживающих скинхедов.

Более того, мэрия Москвы не позволяет скинхедам проводить свои массовые акции.

Следует отметить, что такого рода инциденты имеют место в основном в столичных городах – Москве и Питере.

В регионах проявлений ксенофобии почти нет. Часто бывая в России в самых разных регионах, мы, как представители Госкомитета, проводим встречи с руководством правоохранительных органов российских регионов, исполнительной и законодательной властей. Они тоже негативно относятся к проявлениям ксенофобии и при случае появления, тут же пресекают», - отметил Салимов.

По его словам, каких-то особых проблем у наших соотечественников к счастью нет.

«Но мы всегда на встречах с соотечественниками предупреждаем их, чтобы в случае проблем с правоохранительными органами и прочими властями РФ: незаконных требований, придиорок с целью вымогания денег - немедленно обращаться в региональные центры диаспорских организаций, в диппредставительства Азербайджана, к нам в Госкомитет. И такие обращения бывают. Мы на них всегда стараемся отреагировать и не оставить без внимания», - отметил представитель Госкомитета.

Коснувшись итогов прошедшего года, он отметил, что за прошедший год в России нашими соотечественниками было проведено много мероприятий при поддержке посольства, Госкомитета и представительства Фонда им. Гейдара Алиева, который возглавляет Лейла Алиева.

«К примеру, только в Москве за декабрь было проведено 5 крупных мероприятий. Помимо этого мероприятия проводятся в регионах России, а также в Украине и Беларуси. Да и на 31 декабря в день

Солидарности азербайджанцев всего мира намечены массовые мероприятия не только в столичных городах, но и практически во всех регионах России и Украины», - заявил Салимов.

Фикрет НАГИЕВ,
Спец. Кор.

СОВРЕМЕННЫЕ АЗЕРБАЙДЖАНЦЫ- ПРЕДПРИНИМАТЕЛИ

Арас Искендер оглы Агаларов

(род. 8 ноября 1955) — российский предприниматель, президент и владелец группы компаний Crocus Group. В 2012 году занял 61-е место в рейтинге Forbes «Богатейшие бизнесмены России — 2012»

Биография

Арас Агаларов родился 8 ноября 1955 года в городе Баку (Азербайджан). В 1977 году

окончил Бакинский политехнический институт по специальности «инженер электронно-вычислительных машин». С 1977 года по 1983 год работал в научно-исследовательском институте в Баку, затем в бакинском городском комитете КПСС. С 1983 года по 1987 год был слушателем высшей школы профсоюзного движения ВЦСПС им. Н. М. Шверника в городе Москве. С 1988 года по 1990 год работал в научном центре ВЦСПС в должности младшего научного сотрудника. В 1989 году основал американо-советское совместное коммерческое предприятие «Крокус Интернэшнл» (в дальнейшем — группа компаний Crocus Group).

Предпринимательская деятельность

В 2010 году Арас Агаларов занял первое место в рейтинге высших российских бизнес-руководителей (номин. «Торговля») по версии издания «Коммерсантъ Деньги».

По инициативе Араса Агаларова группа компаний Crocus Group выступила инвестором строительства станции метро «Мякинино», а также генеральным подрядчиком строительства объектов Дальневосточного федерального университета на острове Русский (Приморский край).

Арас Агаларов — член правления общероссийской общественной организации «Российский союз промышленников и предпринимателей», член президиума общероссийской общественной организации «Всероссийский Азербайджанский Конгресс», член правления некоммерческого партнёрства «Объединение предпринимательских организаций России» («ОПОРА»), президент некоммерческой организации «Союз производителей и импортёров».

Научная и творческая деятельность

Кандидат экономических наук, в 1998 году защитил диссертацию на тему «Форми-

рование и использование фонда заработной платы на примере предприятия связи». Автор книг «Мой взгляд на Россию в эпоху реформ», «Россия: размышления на пути к рынку», «Еще одна попытка?: статьи о российской экономике, опубликованные 1996-1999 гг.».

Благотворительная деятельность

Учредитель некоммерческой организации «Фонд культурно-музыкального наследия Мусслима Магомаева».

Награды

Орден святого благоверного князя Даниила Московского II степени

Орден «За заслуги перед Италийской Республикой» (2009)

Обладатель премии Commercial Real Estate Awards в номинации «Девелопер Года» (2011)

Обладатель премии The MICAM Awards

Обладатель премии Donald Trump Diamond Excellence Award

Семья

Женат, двое детей.

Супруга — Ирина Агаларова

Сын — Эмин Агаларов, вице-президент Crocus Group

Дочь — Шейла Агаларова, студентка Fashion Institute of Technology, NYC, USA

Внуки — Али и Микаил Агаларовы

Предприниматель и управленец

Ваги́т Юсу́пович Алекпе́ров

Ваги́т Юсу́пович Алекпе́ров (азерб. Vahid Yusif oğlu Ələkbərov; 1 сентября 1950, Баку) — предприниматель и управленец; генеральный директор производственного объединения «Когалымнефтегаз» (1987—

1990), заместитель (1990–1991) и первый заместитель министра нефтегазовой промышленности СССР (1991–1992), президент нефтяного концерна «Лангепасурайкогалымнефть» (1992–1993), президент и совладелец крупнейшей нефтяной компании России «Лукойл» (с 1993). Обладая личным состоянием \$13,9

млрд, в 2011 году занял 8 место в списке 200 богатейших бизнесменов России (по версии журнала Forbes).

Биография

Вагит Алеクперов родился 1 сентября 1950 года в посёлке Степан Разин (Баку) в семье нефтяника и был пятым ребёнком в семье. Его отец — Юсуф Кербалаевич Алеクперов, ветеран Великой Отечественной войны, по национальности — азербайджанец, а мать Татьяна Федоровна Бочарова — русская. Отец умер в 1953 году, когда Вагиту было три года и мать воспитывала детей одна. С 1972 по 1974 год Алеクперов работал

оператором по добыче нефти и газа производственного объединения «Каспморнефть». В 1974 году он окончил Азербайджанский институт нефти и химии по специальности «Горный инженер по технологии и комплексной механизации разработки нефтяных и газовых месторождений». В период с 1974 по 1979 годы Алеクперов работал старшим инженер-технологом районной инженерно-технологической службы №2, начальником смены, мастером по добыче нефти и газа, старшим инженером, заместителем начальника нефтепромысла НГДУ имени А.Серебровского ПО «Каспморнефть». В дальнейшем трудился на различных руководящих должностях в нефтедобывающей промышленности:

1979 — старший инженер нефтепромысла №2 НГДУ «Федоровскнефть» ПО «Сургутнефтегаз» Главтюменнефтегаза Министерства нефтяной промышленности СССР, г. Сургут Тюменской области. Член КПСС.

1979–1980 — начальник нефтепромысла №2 НГДУ «Федоровскнефть».

1980–1981 — начальник Центральной инженерно-технологической службы НГДУ «Холмогорнефть» ПО «Сургутнефтегаз», пос. Ноябрьск Пуровского района Тюменской области.

1981–1983 — главный инженер, заместитель начальника НГДУ «Лянторнефть» ПО «Сургутнефтегаз», пос. Лянтор Сургутского района Тюменской области.

1983–1985 — начальник НГДУ «Повхнефть» ПО «Сургутнефтегаз», гор. Когалым Сургутского района Тюменской области.

1985–1987 — первый заместитель генерального директора ПО «Башнефть» по Западной Сибири Министерства нефтяной промышленности СССР, г. Когалым.

1987–1990 — генеральный директор ПО «Когалымнефтегаз» Главтюменнефтегаза, г. Когалым.

1990—1991 — заместитель министра нефтяной и газовой промышленности СССР.

1991—1992 — первый заместитель министра нефтяной и газовой промышленности СССР

1992—1993 — президент нефтяного концерна «Лукойл».

С 1993 года — президент ОАО «Лукойл».

С 2007 года — учредитель Фонда региональных социальных программ «Наше будущее».

С 2010 года — член Совета Фонда «Сколково».

В 1995 году Алекперов был избран председателем совета директоров банка «Империал». В том же году он был включён в состав коллегии Министерства топлива и энергетики. Глава «Лукойла» развил в Белоруссии крупный бизнес. У него в собственности один из крупнейших частных нефтетрейдеров, занимающийся поставкой нефти, её переработкой и экспортом, крупнейшая частная сеть АЗС, а также совместное предприятие по производству моторных присадок на новополоцком «Нафтане».

Вагит Алекперов женат, супруга — Лариса Викторовна Алекперова. В 1990 году у него родился сын Юсуф, окончивший в 2012 году РГУ нефти и газа им. Губкина по специальности «разработка и эксплуатация нефтяных месторождений». В свободное время предпочитает общаться с друзьями. Хобби — путешествия, теннис; отдохнуть предпочитает в Крыму. Вагит Алекперов — доктор экономических наук, действительный член Российской академии естественных наук.

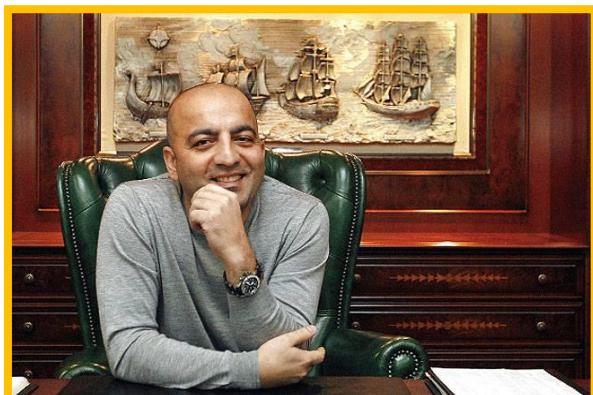
Азербайджанский,

российский и

турецкий предприниматель

Мубариз Курбан оглы Мансимов

(азерб. Mübariz Qurban oğlu Mənsimov) — азербайджанский, российский и турецкий предприниматель, основатель и владелец группы компаний *Palmali*, судоходной компании, а также президент футбольного клуба "Хазар-Ленкорань".

Биография

Родился 22 марта 1968 года в Баку в рабочей семье. После школы окончил специализированное военное училище им. Джамшида Нахичеванского, служил в армии. В 1988—1994 годах работал в Каспийском морском пароходстве, параллельно окончил Ростовский Государственный Экономический Университет по специальности юриспруденция. Полученные в военном училище навыки моряка Мансимов успел применить на практике; география его странствий довольно

обширна – среди прочего, Мубариз успел побывать и в Ливане (Livan).

Карьера

В 1994-1997 годах был совладельцем агентской компании «Агент-34», с 1997 года – президент и единственный владелец группы компаний Palmali. Компании Palmali принадлежит 170 судов, которые в основном заняты перевозками нефти (105 млн тон в год). Компания занимается транспортировкой туркменских, казахских, российских и азербайджанских углеводородов на западные рынки. В связи с заявлением правительства Турции о желании наладить отношения с Арменией Мансимов высказался так: «Если Турция откроет границы с Арменией, не учитывая карабахского вопроса, я закрою штаб-квартиру Palmali в Стамбуле и перееду например в Мальтийский офис.»

Журнал Forbes оценил состояние Мубариза Мансимова в 1,3 млрд долларов, поместив его на 897-е место в рейтинге миллиардеров мира, также он занимает 7-е место в списке миллиардеров Турции.

В период с 1994-го по 1997-й Мубариз Мансимов был одним из владельцев компании “Агент-34”. “Palmali” Мансимов создал в 1997-м, сразу же став президентом (и единоличным владельцем) этой группы компаний. Принадлежащая Мансимову компания “Palmali Group of Companies” руководит телевизионным каналом “Palhaber” и радиостанцией “PAL FM”. Кроме того, Мубаризу принадлежит довольно успешная футбольная команда национального уровня “Khazar Lankaran”, по праву считающаяся одной из самых выдающихся команд области.

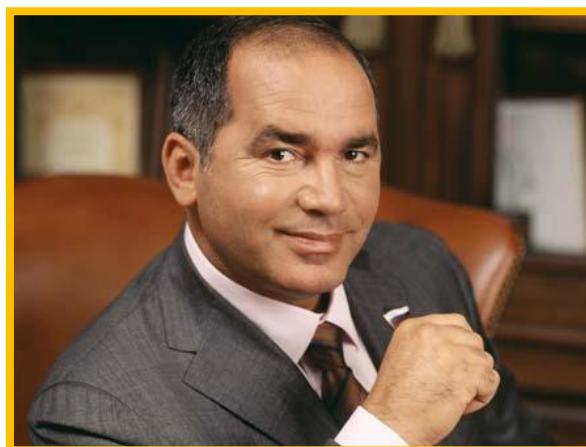
“Palmali”, безусловно, является одним из известнейших логистических компаний в регионе. На данный момент компании принадлежит 170 судов – и еще порядка 60 кораблей компания Мансимова арендует при необходимости; одной из главных

задач этого небольшого флота является перевозка нефти – в год стараниями Мубариза Мансимова на его судах перевозится больше 100 миллионов тонн. Работает Мансимов преимущественно с российскими, азербайджанскими, туркменскими и казахскими нефтепродуктами. Протяженность длиннейшего из рейсов “Palmali” составляет 9800 километров.

Российский предприниматель азербайджанского происхождения

Фархад Теймурович Ахмедов

(азерб. Fərhad Teymur oğlu Əhmədov; Баку, Азербайджанская ССР, СССР) – российский предприниматель азербайджанского происхождения. Член Совета директоров и совладелец компании «Нортгаз».

БИОГРАФИЯ

Фархад Теймур оглы Ахмедов оказался в той же ситуации, что и Игорь Макаров из Итеры и Яков Голдовский из компании Сибур. Газпром первым продал активы по удешевленной цене всем трем компаниям, а потом вследствие ухода из Газпрома Рема Вяхирева, возвратил все активы себе. Однако последствия для Ахмедова стали менее серьёзными по сравнению с его коллегами. Газпром не потребовал депозитов по природному газу компании Ахмедова или лицензии на производство,

без чего Нортгаз не смог бы функционировать. Все чего хотел Газпром — это 51 % акций Нортгаза, чего впоследствии судебных процессов и добился. Хоть Фархад Ахмедов потерял контроль над «Нортгазом», все же 49 % акций его компании остались у кипрской R.E.D.I. Holding (её бенефициар — Фархад Ахмедов) и у него самого, и они имеют равное право управлять компанией. Кроме того Ахмедов имеет приличную долю акций самого Газпрома, а также нескольких других нефте-газовых компаний России и ряда нефтяных гигантов мира, вследствие чего и он по прежнему остаётся одним из самых богатых людей России. С 6 июня 2007 года по 24 июня 2009 года представитель Собрания депутатов Ненецкого автономного округа в Совете Федерации. В 2012 году Фархад Ахмедов после полугодовых переговоров с «Газпромом» инициировал иск, с которым R.E.D.I. обратилась в Лондонский международный арбитражный суд. В искомом заявлении R.E.D.I. (49 % «Нортгаза») говорится, что действия «Газпрома» (51 % «Нортгаза») приводят к убыткам «Нортгаза» и снижают стоимость доли R.E.D.I. Этой долей усиленно интересуется «Газпром нефть», которая даже подписала с R.E.D.I. соглашение о намерениях. В акционерном соглашении от 2005 г. «Газпром» обязался обеспечить нормальную работу «Нортгаза». Но когда в конце 2011 г. пришло время перезаключать контракт на переработку газового конденсата «Нортгаза», «Газпром» предложил невыгодные условия: например, предполагается, что «Газпром переработка» («дочка» «Газпрома») имеет право в одностороннем порядке определять, какой объем конденсата брать на переработку. Это условие поставило бы «Нортгаз» в полную зависимость от «Газпром переработки» при планировании добычи газа и конденсата (извлекаются одновременно) и

не позволило бы компании должным образом заключать контракты на продажу газа. «Газпрому» и «Нортгазу» не удалось согласовать и цену основного объема газа. «Газпром Межрегионгаз» был согласен закупать его по 828 руб. за 1000 куб. м, что на 38 % ниже цены, которую департамент экономической экспертизы и ценообразования самого «Газпрома» еще в декабре 2011 г. признал обоснованной — 1143,3 руб. за 1000 куб. м. «Газпром Межрегионгаз» также отказывается предоставить «Нортгазу» транспорт для доставки газа независимому покупателю — «Итере». В своем иске R.E.D.I. требует обязать «Газпром» перерабатывать конденсат на прежних условиях, а также взыскать с него упущенную выгоду. «Газпром» должен также обязать «Газпром Межрегионгаз» закупать у «Нортгаза» газ по 1143,3 руб. за 1000 м³ в течение 2012 г. или предоставить транспорт для доставки газа «Итере», а если компания не устранит нарушения, R.E.D.I. может предъявить свои акции к выкупу — у нее есть опцион «пут». Цену 49 % «Нортгаза» должен определить независимый оценщик — R.E.D.I. и «Газпром» могут выбрать по одному из 10 банков, указанных в акционерном соглашении.

Наргиз Пашаева:
“Наша основная цель заключается в укреплении независимости – самого большого достижения и достояния Азербайджана”.

Эту мысль сопредседатель Общества Англия-Азербайджан с азербайджанской стороны, профессор Наргиз Пашаева высказала на состоявшейся в Лондоне традиционной встрече между сопредседателями Общества.

Говоря об истории Общества Англия-Азербайджан, Наргиз Пашаева отметила, что эта структура завоевала особое доверие

и авторитет в обеих странах. Она подчеркнула, что Общество всегда старается налаживать контакты с гражданами, осуществлять полезные идеи. Констатировав, что в приоритетные сферы, которым Общество Англия-Азербайджан уделяет внимание, входят благотворительность, межкультурный обмен и забота о развитии образования, профессор подчеркнула, что эти сферы играют важную роль в жизни общества.

Было отмечено, что успехи Европы уже известны в мире. Необходимо воспользоваться этими достижениями. Основное направление нашей деятельности заключается в пропаганде сущности Азербайджана среди простых людей в Англии, популяризации нашей страны, как носителя не только восточных, но и западных культурных ценностей. Таким образом, связи между гражданами обеих стран еще более упрочатся.

Делясь мыслями о новом сопредседателе Общества Лорде Германе, Наргиз Пашаева отметила, что это – свободомыслящий и гуманный человек. Выразив удовлетворение сотрудничеством с Лордом Германом, профессор подчеркнула уверенность в том, что его деятельность внесет новый вклад в работу Общества.

Vergilər nazirinin müşaviri Asəf Əsədov

Müsahibimiz Vergilər nazirinin müşaviri, 3-cü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri Asəf Əsədovdur

- Asəf müəllim, məlum olduğu kimi, 2011-2013-cü illərdə Azərbaycanda Niderland Krallığının Vergi Administrasiyası ilə birlikdə elektron audit üzrə tvinninq layihəsi reallaşdırıldı. E-auditin tətbiqi vergi sistemində hansı mühüm dəyişikliklərlə nəticələnib?

- Azərbaycanın vergi sistemi üçün çox mühüm əhəmiyyət daşıyan “Elektron audit” Tvinninq layihəsinin başa çatması ilə əlaqədar 2013-cü ilin may ayında ictimaiyyət üçün təqdimetmə mərasimi keçirildi. Bundan sonra pilot layihələrin uğurlu nəticəsi kimi

M ü s a h i b ə

Biliklərə əsaslanan vergi inzibatçılığı uğurlu nəticələr əldə etməyə imkan verir

nazirliyin e-audit üzrə treninq programında iştirak etmiş bir neçə əməkdaşının təmsil olunduğu e-audit şöbəsi təşkil edildi. Xüsusi Rejimli Vergi Xidməti Departamentində müvafiq struktur dəyişiklikləri aparıllarkən ayrıca struktur vahidi kimi audit idarəsi, idarənin tərkibində isə elektron audit şöbəsi yaradıldı. Tvinninq layihəsi başa çatandan indiyədək elektron audit üsulu ilə 25 yoxlama həyata keçirilib və ənənəvi üsullarla aparılan yoxlamalarla bunun fərqi müqayisə edilib. Nəticə isə bundan ibarətdir ki, əlavə hesablanmış vergilər dəfələrlə artıb, yoxlamaya sərf edilən orta vaxt müddəti isə 1,5 dəfə azalıb. Həyata keçirilmiş səyyar yoxlamalarda sübut olunub ki, e-audit texnologiyası hesabına daha çox sayda yoxlama aparmağa və yoxlamalar vasitəsilə 90-95 faiz ehtimalı ilə vergidən yayınma hallarını aşkar etməyə real imkanlar yaranır.

- *E-audit texnologiyasının tətbiqini genişləndirmək üçün tələb olunan başlıca amil nədir?*
- Bunun üçün yeni e-auditorlar hazırlamaq tələb olunur.

Bu istiqamətdə e-audit, insan resursları və IT sahələrinin moderniləşdirmə məsələləri üzrə müşavir xidməti bölməsinin əməkdaşlarının və e-audit şöbəsinin birləşdirilməsi ilə tədbirlər həyata keçirilib. 2014-cü ilin yanvar ayından başlayaraq dörd ay ərzində e-audit üzrə xüsusi təlim materialları hazırlanıb. Bur

Azərbaycanda elektron mühasibat program təminatlarından ən çox istifadə olunan 1C mühasibat programı üzrə metodiki rəhbərlik, elektron faylların alınması üzrə tövsiyələr və praktik misallar daxildir. Bundan əlavə, e-auditin əsasları üzrə metodik rəhbərlik, e-audit üçün istifadə olunan ACL program təminatının mənimsənilməsi üçün praktiki misallar əsasında 30-a yaxın videonmaterial hazırlanıb. Bütün bu materiallar Xüsusi Rejimli Vergi Xidməti Departamentindən seçilmiş auditorlara təqdim olunub. Tədris-təlim programı xarakteri daşıyan həmin materiallarda həm nəzəri, həm praktiki əsaslar, həm də mürəkkəb texnologiyaların mənimsənilməsi üçün çoxlu sayıda 3-5 dəqiqlik videomisallar mövcuddur.

Özünətədris programına əsasən, bütün tədris-təlim materialları 2014-ci ilin may ayında bir ay ərzində materialları öyrənmək üçün bir qrup auditora verilib, sonradan iki ay ərzində iş yerlərində onlara təlim kursları (həftədə bir dəfə 3 saat praktik seminarlar) təşkil olunub. Nəticə olaraq, Xüsusi Rejimli Vergi Xidməti Departamentində təlim keçmiş auditorlar üçün elektron imtahanlar keçirilib. E-imtahanlara həm testlər, həm də praktiki misallar daxil edilmişdi və bu üsulla biliyin daha düzgün qiymətləndirilməsi mümkün oldu. Bu ilin sentyabr ayından isə imtahandan keçmiş yeddi nəfər auditor e-auditlə məşğul olmağa başlayıb və onlar e-audit şöbəsinin daha təcrübəli üç işçisi ilə birləşmədə işləyirlər. Hesab edirəm ki, bu, müsbət təcrübədir və onun tətbiqinin genişlənməsi ciddi fayda verəcək.

Hazırda e-auditin tətbiqi üçün işlər davam etdirilir. Fikrimcə, e-auditorların sayı artıraqa səyyar yoxlamalarda e-audit metodologiyasından daha çox istifadə olunacaq. Eyni zamanda, bu iş sistemləşdirilir. Dünyada müasir audit işçilərin ixtisaslaşması üzrində qurulur. Bir qrup auditor daha çox təcrübəli sahə bilikləri olan ixtisaslaşmış mütəxəssislərdir, digərləri isə elektron auditorlardır ki, onlar müasir təhlil üsulları ilə işləməyi bacarırlar.

E-auditlə bağlı bir vacib məsələyə də toxunmaq istərdim. Müasir auditin əsas əhəmiyyəti düzgün planlaşdırmadır. Bunun üçün mütləq qaydada vergi ödəyicilərinə bildirişlərin göndərilməsi ilə bağlı onlardan əvvəlcədən məlumat toplanılmaldır. Məqsəd biznesin nədən ibarət olduğunu, daxili nəzarətin və mühasibat sisteminin necə işlədiyini, hansı tipdə və formatda elektron faylların əldə edilməsinin mümkün olduğunu öyrənməkdir. Buna görə bildirişdə konkret olaraq göstərilə bilər ki, hansı elektron fayllar tələb olunur.

E-auditin ilkin planlaşdırılması nə qədər dəqiq və mükəmməl aparılsara, nəticə də bir o qədər dəqiq olur. Biz bu istiqamətdə fəal iş aparırıq, o cümlədən ACL program təminatının istifadəsinə əsaslanan 100-ə yaxın audit testindən ibarət kitabxana hazırlanır, risklərə görə spesifik sahələr üzrə ən vacib yoxlama testləri və ümumi testlər tərtib olunur ki, e-auditin tətbiqi sistemləşdirilsin və asanlaşsın. Yaxın gələcəkdə bu, imkan verəcək ki, ən yüksək beynəlxalq keyfiyyət standartları səviyyəsində səyyar vergi yoxlamalarının aparılması mümkün olsun. Nəzərə almaq lazımdır ki, bu, çox mürəkkəb və çətin işdir.

- Ötən ay Vergilər Nazirliyi Avropa İttifaqının Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində “İnsan resurslarının inkişafı sahəsində Azərbaycan Vergilər Nazirliyinə dəstək” Təvinninq layihəsinin

tətbiqinə start verdi. Yeni layihənin əsas mahiyyəti nədən ibarətdir və bundan hansı nəticələr gözlənilir?

- E-audit bir çox ölkələrdə tətbiq olunur. Xarici ölkələrdə bu sahədə çalışan auditorların səviyyəsi çox yüksəkdir. Biz e-auditlə bağlı öz üsullarımızın tətbiqi üçün işçilər hazırlanmasına başlamışıq. Qeyd etdiyim kimi, e-audit üzrə özünətədris programı çərçivəsində iş yerində treninglər təşkil etdik. Əməkdaşları işlərindən ayırmamaq şərti ilə sərf praktiki biliklərin mənimsənilməsində çox böyük uğur qazandıq. Müqayisə üçün deyə bilərəm ki, Hollandiyanın e-audit mütəxəssislərinin hazırlığı üçün xüsusi program var, üç ay işdən ayrılmاقla işçilərə trening mərkəzində dərslər keçilir, sonradan onlar təcrübəli e-auditorların yanında altı ay müddətində işləyib təcrübi biliklər əldə edirlər. Amma biz başqa üsulla eksperiment apardıq. Birinci mərhələdə auditorlara özünətədris programı çərçivəsində asan başa düşülən, misallara əsaslanan daha praktiki yönümlü rəhbərliklər və videomateriallar təqdim edildi. Bu materiallarla yaxından tanış olduqdan sonra iki ay ərzində həftədə 3 saat dərs keçməklə, 60 saat vaxt müddətində işçilərə e-audit texnologiyası üzrə təcrübi şəkildə işləməyi öyrədə bildik.

Fikrimcə, nazirliyin iqtisadi təhlil, audit, borcların alınması və digər strukturlar üzrə müxtəlif sahələrdə çalışan işçilərini bu prosesə cəlb edərək onları öyrətmək olduqca vacibdir. Ona görə də insan resurslarının inkişafı ilə bağlı yeni Təvinninq layihəsinin həyata keçirilməsinə qərar verildi. Avropa İttifaqı tərəfindən elan olunmuş tenderə əsasən, Fransa və İspaniyanın vergi administrasiyaları qalib seçildi. Baş icraçı İspaniyanın vergi administrasiyası, partnyoru isə Fransanın müvafiq qurumudur. Bu il sentyabrın 1-dən start verilən layihənin geniş təqdimatı oldu.

- “İnsan resurslarının inkişafı sahəsində Azərbaycan Vergilər Nazirliyinə dəstək” Tvinninq layihəsinə zəruri edən əsas amillər nədən ibarətdir?

- Məlum olduğu kimi, ildən-ilə mürəkkəbliyi artan biznes əməliyyatları həyata keçirilir, e-əməliyyatların sayı, e-ticarətin həcmi genişlənir. Bütün bunlarla bağlı Vergilər Nazirliyində çalışan insan resurslarının da müasir tələblərə cavab verməsi tələb olunur. Məsələ ondadır ki, texniki biliklər, peşəkar bilik və bacarıqların, özünüidarənin rolü getdikcə artır və bu amillər hər bir işçinin fəaliyyətində mühüm yer tutmalıdır. İşçinin peşəkar səviyyəsi yüksək olarsa, daha səmərəli iş görər. Sıraşı işçilərlə yanaşı, şöbə rəisləri, idarə rəhbərləri də müasir menecment biliklərini mənimsəməlidirlər.

- Layihənin həyata keçirilməsi üçün hansı konkret addımlar atılır?

- Yeni Tvinninq layihəsi çərçivəsində üç komponentə xüsusi önem vermişik. Birincisi, insan resurslarının inkişafı ilə bağlı uzunmüddətli strategiyanın hazırlanması başlıca prioritetlərdəndir. Strategiya 2015-2020-ci illər üçün nəzərdə tutulur. Həmin sənədə əsasən, hər il üzrə ayrıca tədbirlər planı hazırlanacaq. Planda icra meyarları və icraçılardan göstəriləcək, görülən işlərin və nəticələrin monitorinqi və qiymətləndirilməsi öz əksini tapacaq.

İkinci istiqamət insan resurslarının idarə edilməsi üzrə nazirliyin mövcud normativ bazasının yeniləşdirilməsidir. Hazırda nazirliyin əsas normativ sənədi “Dövlət vergi orqanlarında xidmət haqqında Əsasnamə”dır. 2001-ci ildə qəbul edilən sənədin ciddi şəkildə yenilənməsi tələb olunur. Bu sahədə ən yaxşı beynəlxalq təcrübəni öyrənməliyik.

Layihənin 3-cü əsas istiqaməti - tədris-təlim sisteminin modernləşdirilməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Başlıca hədəflər internet təməlli özünətədris xidmətləri həyata keçirməyə imkan verən onlayn texnologiyaların tətbiqi (e-tədrisin təşkili və daimi kontent dəstəyi), vergi administrasiyasının ehtiyaclarına uyğun tədris-trening proqramlarının və kursların hazırlanması, praktiki məşğələlərin təşkilidir. Bu məqsədlə tədrisin müasir bilik texnologiyalarına əsaslanmaqla bilik menecerləri vasitəsilə aparılması planlaşdırılır. Nazirliyin işçiləri tərəfindən bu mexanizmi həyata keçirə bilən şəxslər seçilməlidir ki, əsasən, bilik menecmentin tətbiqi ilə məşğul olsunlar. Yəni bu şəxslər cari işlərlə yükənləməli deyillər, onların əsas vəzifələri müasir beynəlxalq təcrübəni öyrənmək, onun əsasında nazirliyin konkret struktur bölmələrinin ehtiyaclarına uyğun özünətədris proqramları və iş yerində treninglərin təşkili və qiymətləndirilməsi

olmalıdır. Tvinninq layihəsi çərçivəsində bu şəxslər üçün xüsusi trening keçirilməli, bilik menecmentinin, elektron tədrislə bağlı proseslərin öyrənilməsi təmin edilməlidir.

- Bu günlərdə nazirlikdə Tvinninq layihəsinin ilk missiyasının tədbiri keçirildi. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Oktyabr ayının 20-dən 24-dək davam edən seminarlarda nazirliyin vergi siyasəti, hüquq, insan resursları və beynəlxalq idarələrinin əməkdaşları iştirak etdilər. Onlar beynəlxalq təcrübədə bizim üçün maraq doğuran insan resurslarını idarəetmə sistemi ilə əlaqədar ətraflı məlumatlar aldılar. Fransanın bu sahədəki təcrübəsini təhlil etdik, Azərbaycanla müqayisəsini nəzərdən keçirdik. Növbəti missiyada İspaniyanın təcrübəsi müzakirə olundu.

Ümumiyyətlə, tvinninq layihəsinin məqsədi ona yönəldilib ki, gələcəyin tələblərinə uyğun olaraq biliklərə əsaslanan vergi inzibatçılığını inkişaf etdirək. Bunun üçün müasir texnologiyalarla yanaşı, müasir biliklərə və bacarıqlara malik peşəkar vergi işçilərinin hazırlanması və onlara dəstək verilməsi tələb olunur. Belə olarsa, vergi ödəyiciləri görəcəklər ki, onlara göstərilən yüksək keyfiyyətli xidmətlərlə yanaşı, vergidən yayınmanın sübut etmək üçün bizim çox böyük, güclü potensialımız, ciddi nəzarət sistemimiz var. Bütün bunların vergilərin könüllü ödənilmə səviyyəsinin yüksəldilməsinə öz müsbət təsirini göstərəcək.

Söhbəti qələmə aldı:

Vaqif BAYRAMOV,
“Xalq qəzeti”nin əməkdaşı

XARİCİ XƏBƏRLƏR

ABŞ

Ən innovasiyalı kompaniyalar

BCG şirkəti dünyanın ən innovasiyalı kompaniyalarının ənənəvi reytingini tərtib edib. Birinci yeri “Apple” tutub və şirkət bu reytingin 2005-ci ildən qalibidir. Sonrakı yerlərdə “Samsung” və “Google” gedirlər.

Məlumatı CNN verib.

Silah ixracı

2014-cü maliyyə ilində (1 oktyabr 2013-cü il - 30 sentyabr 2014-cü il) ABŞ-ın silah və hərbi texnika ixracı 34,2 milyard dollar təşkil edib. Ən iri saziş Qətərlə bağlanıb. Sifarişə 10 batareya “Patriot” zenit-raket kompleksi, 14 ədəd AH-64 E vertolyotu və 500 ədəd tank əleyhinə “Javelin” raket daxildir.

Xəbəri BBC yayıb.

Yaponiya

Adalar ölkəsi təhlükədə

Yaponiya alimlərinin fikrincə, son dövrlər çoxalan vulkanlar adalar ölkəsinin gələcəyini sual altında qoyur. Kobe Universitetinin alimləri Kyuşu adasındaki nəhəng vulkanik krateri araşdıraraq qərara gəliblər ki, kraterin püşkürməsi 7 milyon insanı lavalar altında qoya bilər. Alimlərin hesablamalarına görə, püşkürmədən sonra meydana gələcək zəhərli buludlar bütün Yaponiyani təsiri altına alacaq və 127 milyonluq ada ölkəsində xeyli insanın həyatına son qoya bilər. Alimlərin fikrincə, yaxın 100 il ərzində bu proses baş verə bilər. Ekspertlər bildirib ki, 1995-ci ildə Kobedə 6500 adamın öldüyü vulkan püşkürməsi haqqında əvvəlcədən verilən proqnozlar yüz faiz təsdiqini tapıb.

“Toyota” yenə liderdir

“Toyota” avtomobil satışı üzrə dünyada lider olaraq qalmaqdadır. Bu ilin doqquz ayında kompaniya 7 milyon 615 min ədəd avtomobil realizə edib ki, bu da keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 2,8 faiz çoxdur. İkinci yerdə Almanıyanın “Volkswagen” şirkəti gedir (7 milyon 540 min ədəd).

İnformasiyani Kiodo Susin agentliyi verib.

Mavritaniya

Ebolaya görə sərhəd bağlandı

Mavritaniya Ebola virusuna ilk yoluxma faktı ilə əlaqədar Mali ilə quru sərhədini bağlayıb. Bu barədə Mavritaniya hakimiyyət nümayəndələri bildiriblər. Onların sözlərinə görə, hökumət Mali və Mavritaniya arasında sərhəddə bütün keçid məntəqələrinin bağlanmasına göstəriş verib. Qeyd edək ki, buna ÜST-in Malidəki vəziyyəti “fövqəladə vəziyyət” kimi qiymətləndirməsi səbəb olub.

Məlumatı ITAR-TASS yayıb.

Meksika

Aeroportda yanğın

Meksika paytaxtı Mexiko şəhərində beynəlxalq hava limanının ikinci terminalında güclü yanğın baş verib. Bildirilir ki, dərhal sərnişinlər terminaldan təxliyyə olunub, hadisə yerinə yanğınsöndürən briqadalar cəlb edilib. Qeyd edilir ki, bir neçə nəfər dəm qazından zəhərlənib. Aeroportda baş vermiş yanğının səbəbi hələlik məlum deyil. Yanğın söndürüлüb, hazırda hava limanının ştat rejimində işlədiyi bildirilir.

Xəbəri RIA “Novosti” verib.

İspaniya

Korrupsiya əleyhinə əməliyyat

İspaniyada korrupsiya əleyhinə genişmiqyaslı əməliyyat keçirilib. Ölkə prokurorluğu xüsusi əməliyyat zamanı Madrid, Mursiya Leonu və Valensiyada 50-dən çox dövlət məmuru və siyasetçini həbs edib. Həbs olunanlar arasında Madridin Xalq Partiyasının sabiq katibi Fransisko Qranados və bir sıra şəhər mərlərinin adları var.

Qeyd edək ki, onlara qarşı vergidən yayınma, sənədlərin saxtalaşdırılması, dövlət vəsaitinin mənimsənilməsi, vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə və rüşvət alma ittihamı irəli sürüllüb.

Xəbəri “Euronews” verib.

Zidan cəzalandırılıb

İspaniya Futbol Federasiyasiın İntizam Komitəsi “Real Madrid”ın gəndlər komandası “Kastilya”nın baş məşqçisi Zinəddin Zidanı cəzalandırıb. Məlumata görə o, 1998-cu ildə dünya və 2000-ci ildə Avropa çempionunun məşqçi lisenziyası olmadan madridliləri çalışdırıldığı üçün diskvalifikasiya edilib. İntizam Komitəsi “Qızıl top”un üçqat sahibini üç ay müddətinə məşqçilikdən uzaqlaşdırıb. Qeyd edək ki, “Kral klubu”nun nümayəndələri iddia edirlər ki, sənədlərdə əsas məşqçi Serxio Sançesdir, Zidan isə onun köməkçisidir.

Məlumatı “Footbolhd.ru” yayıb.

Cənubi Koreya

Kompaniyanın qərarı

Bu il noyabrın sonundan LG kompaniyası plazma televizorlarının istehsalını dayandıracaq. Qərar bazar göstəriciləri ilə

bağlı qəbul edilib. Belə ki, 2013-cü ilin nəticələrinə görə, kompaniyanın bu televizorların satışından əldə etdiyi qazanc bütün qazancın yalnız 2,3 faizini təşkil edib.

Məlumatı ITAR-TASS verib.

Rusiya

Vladimir Putin: “Sərhədlərimiz yaxınlığında vəziyyət getdikcə gərginləşir”.

“Sentyabrda Uelsdə baş tutan sammitdə NATO elan etmişdir ki, hərbi gücünü artırmaqdə davam edəcək. Beynəlxalq problemlərin həllinə kollektiv və sivil şəkildə yanaşmaq əvəzinə alyans hərbi gücdən istifadəyə, iqtisadi və informasiya təzyiqlərinə üstünlük verir. Rusiya qlobal və regional məsələlərdə bərabər hüquqlu dialoqa açıqdır”, – deyə Rusiya prezidenti vurğulamışdır. XXI əsrin sabit və təhlükəsiz olmadığını deyən Putin mövcud şəraitdə ölkənin hərbi qüdrətinin artırılmasının vacibliyini bildirmişdir: “Köhnə təhdidlər hələ də qalır və sərhədlərimizin yaxınlığında vəziyyət getdikcə gərginləşir. Hərbi doktrinəmiz müdafiə xarakteri daşıyır. Əsas məsələ ölkənin suverenliyi, sülh və əminəmənlilikdir”.

Böyük Britaniya

İxtisar planı

“Lloyds” bank qrupu yaxın üç il ərzində 9 min iş yerini ixtisar edəcək və 150 filialını bağlayacaq. Beləliklə, 2008-ci ildən bəri qurumun ixtisara düşən əməkdaşlarının sayı 52 minə çatacaq. Qeyd edək ki, bu qrup özündə “Lloyds”, “Halifax” və “Bank of Scotland” banklarını birləşdirir.

Xəbəri BBC yayıb.

*Hazırladı:
Vüqar Nağıyev*

**“Bakı-2015” Avropa Oyunları
bilet satışı üzrə qeydiyyat
səhifəsini açıq elan edib**

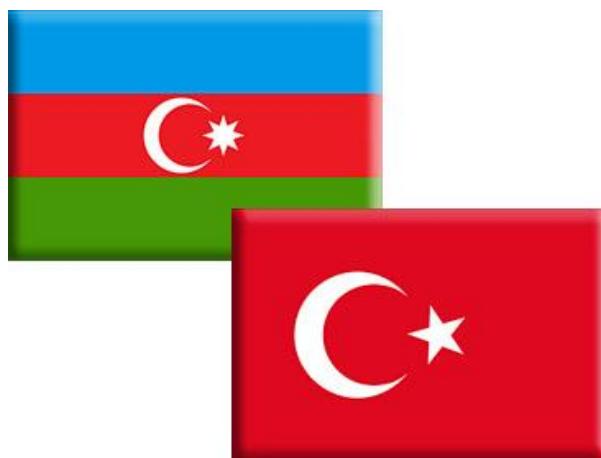
Oktyabrın 31-də “Bakı-2015” Avropa Oyunları idman azarkeşlərinin gələn ilin yayında keçiriləcək yarışlara bilet alma bilməsi üçün rəsmi veb-saytında qeydiyyat səhifəsini açıq elan edib.

Sayt azərbaycanlı və xarici azarkeşlərə “Bakı-2015” idman programı üzrə nəzərdə tutulan biletlərdə edilən yeniliklər və Avropa Oyunları ilə bağlı son xəbərlər üçün müraciət imkanı yaradır.

Oyunlara doğru geriyə sayım davam edir və qeydiyyatdan keçən hər bir kəs ən son yeniliklər haqqında mütəmadi olaraq e-mail alacaqlar. Geniş ictimaiyyət üçün bilet satışına gələn il başlanılaçaq. “Bakı-2015” Avropa Oyunları Əməliyyat Komitəsinin əməliyyatlar üzrə baş direktoru Saymon Kleq bilet satışı üzrə qeydiyyat səhifəsinin istifadəyə verilməsinin çox əhəmiyyətli olduğunu bildirib. O qeyd edib ki, idman azarkeşləri “Bakı-2015” Avropa Oyunlarına baxmaq üçün öz biletlərini mümkün qədər öncədən almaq və tarixi məqamı müşahidə etmək istəyəcəklər. Bu sistem idman azarkeşlərini gələn il bilet satışı haqqında ən son yeniliklər və məlumatlarla təmin edəcək. Əməliyyat Komitəsinin kommersiya şöbəsinin direktoru

Çarlı Viceratna deyib: “Azarkeşlər yarışlarda iştirak etməklə qitənin ən güclü idmançıları üçün yaradılmış bu nadir təcrübəni bölüşmək istəyəcəklər. Biz Azərbaycandan və Avropadan Oyunlara böyük maraq gözləyirik. Bu, “Bakı-2015” ilə əlaqədar son xəbərlər haqqında məlumat almaq üçün ən yaxşı sistemdir. Ona görə də mən bilet almaqda maraqlı olanları ən qısa zamanda qeydiyyatdan keçməklə birinci Avropa Oyunlarındakı yerlərini tezliklə təmin etməyə çağırıram”. Qeydiyyat səhifəsi “Bakı-2015” Avropa Oyunlarının bilet satışı üzrə rəsmi dəstəkçisi olan “Tickethour” şirkəti tərəfindən hazırlanıb.

Azərbaycanlı tələbələr Türkiyə universitetinin də diplomunu ala biləcəklər

Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universiteti ilə (AzMİU) İstanbul Texniki Universiteti arasında ikili diplomla bağlı müqavilə var. Bu barədə məlumat verən Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetinin inşaat fakültəsinin dekanı Hikmət Məmmədov bildirib ki, müqavilə hər iki universitetin inşaat fakültələrinin tələbələrinə şamil edilir. Belə ki, AzMİU-nun tələbələri iki il respublikada təhsil alır, növbəti iki ildə isə təhsillərini Türkiyədə davam etdirirlər. Bunun müəyyən şərtlər daxilində həyata keçirildiyini qeyd edən H.Məmmədov deyib

ki, hər iki universitetdə tədris ingilis dilində aparıldığından tələbələrin TOEFL programını bilməsi vacibdir. Bu məqsədlə AzMİU-nun inşaat fakültəsində tədrisin ingilis dilində keçirildiyi qruplar yaradılıb.

Haqqında söhbət gedən müqavilə Azərbaycan tələbələrinə AzMİU ilə yanaşı, tanınmış Türkiyə universitetinin də diplomunu almaq imkanı verir.

Ebola virusunun 20 milyon il yaşı var

Ebola virusu ilə bağlı hər bir informasiya elm adamları üçün son dərəcə əhəmiyyətlidir. Ebola qızdırması yüksək dərəcədə yoluxucu olması və virusa yoluxanların arasında ölüm hallarının çox olması ilə fərqlənir. Hazırda Ebolaya qarşı vaksin üzərində iş davam edir. Tədqiqatçılar filoviruslar qrupundan olan Ebola virusunun quruluşunu öyrəniblər. Məlum olub ki, ən ölümçül viruslardan birinin inkişaf tarixi təqribən 20 milyon ili əhatə edir. Virusun ibtidai forması Miotsen dövründə əmələ gəlib. Bu məlumatlar insanabənzər meymunların genotiplerinin analizi zamanı müəyyən olunub. Məlum olub ki, bu heyvanların DNT-sində dəyişikliklər

hələ 16-23 milyon il əvvəl filoviruslardan birinin müdaxiləsi nəticəsində baş verib.

Əvvəllər alimlər güman edirdilər ki, Ebola virusu 10 min il əvvəl yaranıb, lakin Ebolanın strukturunun açılmasına və ona qarşı vaksin axtarışına yönələn iş bu virusun qəribə tarixini nümayiş etdirib.

2016-2017-ci illərdə Bakı Metropoliteninin daha iki stansiyası istifadəyə veriləcək

Paytaxtin Ceyhun Səlimov küçəsində (B3 stansiyası, Hərbi hospitalin yanı), eləcə də Cəlil Məmmədquluzadə küçəsində (B4 stansiyası, Heydər Əliyev adına İdman-Konsert Kompleksinin yanı) inşa olunan metro stansiyalarının 2016-2017-ci illərdə istifadəyə verilməsi gözlənilir.

Bunu “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin sədri Zaur Hüseynov müsahibəsində deyib.

Qeyd edək ki, bu stansiyalar metropolitenin “Bənövşəyi xətt”i üzərində yerləşir. Bu xəttə “Elektrik deposu”-“Avtovağzal”-“M.Əcəmi-2”-“B 3”-“B 4”-“B 5” stansiyaları daxildir. “Avtovağzal” və “M.Əcəmi-2” stansiyalarının 2015-ci ildə açılması planlaşdırılır. “Bənövşəyi xətt”in daha bir stansiyası – “B 5” Füzuli küçəsində, Heydər Əliyev Sarayının arxasında salınan parkın yaxınlığında inşa olunacaq.